

- Harju Rally stardib maikuus. LK 3
- Omavalitsused loovad finantskeskust. LK 4
- Keilad tänavu ei ühine. LK 5

“Hooaja alguse stardid läksid sisuliselt metsa.”

JOHANNA TALIHÄRM, LK 7

1 KÜSIMUS

Ajaloomuuseum kogub praegu materjale jõulukuul Maarjamäel avatava aastate 1941-1944 Saksa okupatsiooni näituse jaoks. Mida harjulastelt väljapaneku jaoks oodatakse?

OLEV LIIVIK

Eesti Ajaloomuuseumi teadur

Saksa perioodi uurimine on Eestis võrdlemisi populaarne. Viimastel aastatel on valminud ridamisi magistritööd ja heatasemeline doktoritöö Meelis Maripuilt Eesti haldamisest Saksa okupatsiooni all. Paremini uuritud valdkonnad on arusaadavalt repressioonid ja eestlased Saksa armee. Samuti rahvuslik opositsioon Saksa okupatsioonirežiimile, mida mõnikord tavatseks kujutada vastupanuna, mida reaalselt natsirežiimile siiski ei osutatud. Uus trend on saksa propaganda uurimine, mida võib seletada laiema rahvusvahelise huviga totalitaarsete režiimide meetodite ja meediumite vastu elanikkonnaga manipuleerimiseks ja nende mõjutamiseks. Samas vajaks Saksa okupatsiooni aegne ühiskond põhjalikumat uurimist. Paljude nähtuste uurimisel tuleks esitada küsimus: kas nende esilekerkimine oli seotud sõjaga või natsionaalsotsialistliku režiimiga? See kehtib ka repressioonide kohta. Kas NSV Liiduga koostööd ja kommunismimeelsust karistati ideoloogilistel põhjustel või militaarsetel kaalutlustel preventiivse abinõuna vastupanuilmingute vältimiseks? Väga oluline oleks ka võrdlevate uurimuste koostamine, et Eesti juhtum ei jääks kuidagi eraldiseisvaks. Näitusele on oodatud harjumaa-laste esemed, millel on otsene seos Saksa okupatsiooniga, olgu need siis sellest ajast pärit või toona ise valmistatud. Loomulikult on oodatud ka fotod, millest muuseum saab teha koopia. Kõnealune näitus avatakse detsembri algul Eesti Ajaloomuuseumi Maarjamäe kompleksis renoveeritava tollakuuri teisel korrusel 255 ruutmeetril. Talli esimesele korrusele tulevad avatud restaureerimistöökojad ning seal jätkab populaarne “Asja armastajate” sari.

“ILUSAL SUVEL AVAME KÜLALISTELE KA SISEHOOVI”

Laitse lossi mahuvad hotell ja seminariruumid

■ Laitse lossi 20. sajandi ajalugu on kirju. 1919 sai selle omanikuks Eesti riik, peale Teist maailmasõda rajas nõukogude võim sinna korterid, punanurga, söökla jms lossi kõrvale rajatud raadiojaama töötajate teenindamiseks.

Allar Viivik

allar@harjuelu.ee

Peale Eesti Vabariigi taasiseseisvumist on Marju ja Sulo Muldia viimasel 18 aastal kujundanud mõisasüdamest hotelli ja lõõgastuskuse.

Poolteist aastat lossis müügi-juhina tegutsenud Anne Nelling tunnistab: “Arvasin esialgu, et hakkam tööle koguni kahes kohas. Pidasin raadiojaama klombitud paekivist hoonet samuti lossiks,” ütleb Nelling. Tegelikult seisab raadiojaama hoone tühjana ega kuulu lossi külge.

Lossi külastavad ameeriklased küsivad, kas see on pärit 14. sajandist.

Lisaks juba 1999. aastast avatud söögikohale, hotellitubadele ja seminariruumidele on uut ning huvitavat Laitse lossis palju. Mullu suvel lõpetati lossipargis täiesti uue tseremooniakabeli ehitus. Kabel sai nimeks Laitse Lossi Valge Kabel ning selle pidulik pühitsemine toimus juulikuus. Tegemist on esimesena Eestis avalikkusele avatud erakates oleva kabeliga. “See hoone on nagu naise king: seestpoolt palju suurem, kui väljast paistab. Siin laulatatakse abielusid ning peetakse teenistusi. Kabel on oikumeeniline,” seletab naine.

Kus on samet ja kuld?

Uusgooti stiilis mõisa härrastemaja valmis alles 1893. aastal. Lossi külastavad ameeriklased küsivad aga, et kas see on pärit 14. sajandist. Ja külalised Peterburist imestavad, kus on kuld, brokaat ja samet. Viimaste asemel on ehe puit, inglise tapetid ning naturaalsed tekstiilid.

Ameeriklased olevat küsinud, kas Laitse peahoone on ehitatud keskajal. Tegelikuses kerkis uusgooti stiilis mõis samaaegselt Vasalemma omaga 1890ndate alguses.

2x Allar Viivik

Lossi esimesel korrusel asub Kuldne söögisaal, mis on ühenduses kõrvalasuva salongiga. “Kord kuus toimuvad siin klaveriga salongis Kellaviiteed, kus saab laua taga suupisteid ja teed nautides head muusikat kuulata,” selgitab Nelling.

Lossis töötab ka publi, mis on külastajatele avatud aastaring-selt. Torni esimesel korrusel asub stuudioköök, kus saab nautida hommikusööki ja osaleda kooskockamise töötubades. “Uue ilme on saanud ka lossi sisehoov, ning kui on ilus suvi, siis teeme selle külalistele ka lahti,” viipab Nelling läbi torniakna.

Sisehoovi kõrvale on rajatud kuplikujuline madalatest elupuudest hekklabürint, milles on veidi üle tuhande puu. Sellest inspireerituna kannabki labürint nime “C Tuhande tuti mägi”.

Hind vastavalt hooajale

Lossi kõrgematel korrustel asuvad külalistetoad ning seminariruumid. “Alguses oli külalis-

temaja eraldi majas. Aga majutus ja seminarid peavad olema ühe katuse all,” kinnitab Nelling. Tube on 17 ja kõik on erinevad. Väiksema suurus on 9 ruutmeetrit ning suurim on 56-ruutmeet-rine.

Milline on hinnaklass, et sise-või väliturist saaks endale lubada ööbimist koos sauna ja massaažiga või korraldada pulmapidu? “Talvel sai argipäevadel toa vaid 27 euro eest. Letihind on tavaliselt 160 eurot,” ütleb müügijuht.

Ka torni kõiki kolme korrust on saanud broneerida vaid 220 euroga. Terve maja broneerimine peo jaoks maksab 2500 eurot. Kuid Nellingu sõnul on ka tingimisvõimalus, sõltuvalt tellitavate teenuste hulgast.

Kui turistile on loss peatus-paik, siis kohalikele on see ka töökoht. Laitse külast ja lähiebruskonnast käib lossis tööl kolm kokka ning kaks teenindajat. Lisaks veel kastellaan ehk majapidaja.

Iga vana maja juurde käivad ka kummituslood. Anne Nelling kinnitab, et aeg ajalt on kuulnud ohkeid või kraapimist. Sõltumata kummitustest on ka tänavu oodata Laitsesse suveteatrit.

Jüri saab aasta lõpuks uue spordihalli

■ Rae valla praeguse spordikeskuse laienduseks valmib detsembriks pallimängude saalidega hall. Juurdeehitus ning praeguste ruumide uuendamistööd saavab sümboolse nurgakivi 9. mail.

Allar Viivik

allar@harjuelu.ee

Uusehituse projekt sai valmis märtsis ning kohe algas ka ehitus. Mõlemaid töid teeb OÜ KRTL ning need maksavad kokku 1,82 miljonit eurot. Vähempakkumisega valiti firma KRTL välja mullu 17. detsembril.

Milline on praegune tööde seis? Abivallavanem Madis Sarik ütles Harju Elule, et praegu on asjad graafikus ning nurgakivi panek on plaanitud 9. maile. “Selleks ajaks on vundament loodetavasti lõpetatud või siis vähemalt lõpetamisjärgus,” lisas Sarik.

Mängud ühel ajal

Juurdeehitus on planeeritud nii, et selles saab mängida korraga võrk- ja korvpalli. Samuti saalihokit või näiteks saalijalgpalli.

Kokku on nähtud ette 1400 ruutmeetrit ning 600 vaatajakoh-ta. “Mängida saab ühel ajal. Saal poolitatakse kardinaga,” ütles abivallavanem. Lisaks on ruumid mitmesuguste treeningute ja ergomeetrite jaoks, saun, riietusruum ning ka varustuse hoiu- ja hoolduskohad.

Vana samuti korda

Lisaks uuele osa rajamisele ehitatakse ümber ka praegune spordihoon. Teine korrus saab näiteks jooksuraja kergejõustik-lastele. Samuti uuendatakse uju-lat. Alles jäävad jõusaal, võimalused mängida lauatennist või trennida muudel aladel. Seda nii tiipptasemel sportlastele kui ka harrastajatele.

“Edaspidi saab kolmes saalis pidada näiteks mitmesuguseid pallimängude turniire. Ega selliseid paiku ümbruskonnas palju polegi,” lisas Sarik. Samuti saab uues hallis korraldada mitmesuguseid liigamänge.

Pallihalli eskiis.

Rae Sõnumid

MAAVANEMA VEERG

Ülle Rajasalu
Harju maavanem

Tähtpäevade aasta

Sel aastal tähistame 10 aasta möödumist Eesti astumisest NATO ja Euroopa Liidu liikmeks. See on oluline sündmus, mis aitas suurel määral kasvatada meie julgeolekut iseseisva riigina.

Samas vaadates tagasi ajalukku on see aasta ka mitmete Eesti ja Euroopa ajalugu mõjutanud sündmuste tähtpäevaks. Sel suvel möödub 100 aastat Esimese maailmasõja algusest ning 75 aastat Teise maailmasõja valla pääsemisest. Mõlemad sõjad käivitasid sündmusteahela, kus meie armas kodumaa võitles endale kätte vabaduse, ent samas ka kaotas selle. Teine maailmasõda tõi endaga kaasa tuhandete inimeste saatmise kaugele Siberisse. Paljud neist kodumaa pinda kahjuks enam ei näinud. Siiski on eestlane visa hingega ja tänu tegusatele inimestele sai meie iseseisvus taastatud.

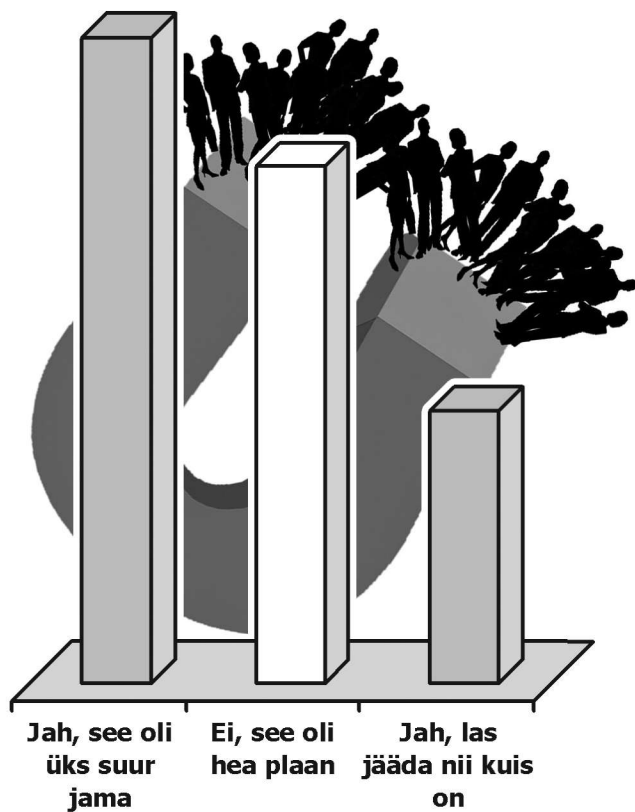
Veel üks märgilise tähendusega sündmus toimus 20 aastat tagasi. Niinimetatud juulilepete allkirjastamise järel viis meie suur idanaaber oma väe Eestist välja. Väed, mis 1980ndatel ulatusid kuni 45 000 sõdurini. Vaadates viimastel aastatel toimunud sündmusi Gruusias ja Ukrainas, peaksime olema tänulikud meie toonasele presidendile Lennart Merile, kel õnnestus juulilepped allkirjastada ja Vene väed meie riigist välja saata. Sellest hetkest alates on Eesti liikunud sammhaaval lääne poole, saavutades 10. aastaga liikmestaatuse kahes väga suures ja mõjukas organisatsioonis.

Kuulumine NATOsse on üheks parimaks julgeolekutagatiseks meie riigile. Eesti julgeolekupoliitika eesmärk on säilitada Eesti iseseisvus ja sõltumatus, meie riigi territoriaalne terviklikkus, põhiseaduslik kord ning rahva turvalisus. Siiski ei saa me ainult loota NATO kaitsvale vihmavarjule, me peame ka ise aktiivsed olema. Keerulistel aegadel on eriti oluline, et me kõik osaleme oma riigi kaitses, aga samas ei unusta koostööd, millega luua endale ja inimestele meie ümber sisemine turvatunne. President Lennart Meri ütles kord: "Venestamisaastatel oleme õppinud rahvust hoidma; õppigem nüüd ka riiki hoidma. Igaüks teist oskab vihmavarju hoida. Riik ongi rahva vihmavari".

Sel nädalal sai Harjumaalt alguse raamatu "Eesti NATO lugu 1991-2004" tutvustamiseks mõeldud ringkäik kõigis Eesti maakonnakeskustes. Tahaksin öelda omad tänusõnad Eesti NATO ühingule, kelle eestvedamisel sündis raamat "Eesti NATO lugu". Samuti tuleb kiita kõiki neid inimesi, kes on sellesse raamatusse oma panuse andnud. Raamatus kajastatud arvamused ja sündmused on märgilise tähendusega meie riigi jaoks. Oma ajalugu tuleb tunda ja sealt saadud kogemust tuleb ka osata hinnata.

ONLINE KÜSITLUS

Kas pead tõmbekeskuste reformi mahakriipsutamist õigeaks?
www.harjuelu.ee

Harju Elu 11.04.2014

Elu nagu klassikaline anekdoot

Nagu klassikalises anekdoodis on tänases Harju Eluski kõige muu põneva kõrval ka kaks lugu, millest üks võib olla positiivse lõpuga, teises loos väljaõeldud sõnade täitumise võimaluse üle ei taha mõeldagi. Nii õnnetu võiks see lõpp olla...

Kaks meest, praegu riigihanke keskuses töötavad Margus Lantin ja Priit Talve koos omavalitsuste liiduga üritavad Põhjamaade eeskujul luua omavalitsuste finantseerimiskeskust. Kes tegeleks meie pankadest mööda minnes maailma erinevatelt finantsinstitutsioonidelt odava laenu raha otsimise ja omavalitsuste täiendava finantseerimisega. Eesti 215 omavalitsuste laenuvajadus aastast on umbes 600 miljonit eurot, 19 miljonit kulub intresside maksmiseks. Just seda teist summat, 19 miljonit, annaks odavamate laenude abil vähendada.

Samas kinnitas Harku valla finantsjuht Vello Viiburg, et vald saab laenu niigi suhteliselt odava marginaaliga. Igast täiendavast finantsühendusest tekivad aga täiendavad kulud. Omavalitsustele, kes nii odavat laenu ei saa, oleks laenuühistust kasu küll. Tinglikult võiks see lugu olla positiivse lõpuga (loe lk 4).

Harjumaa koolijuhid käisid hiljaaegu ühi-

sel õppereisil Saksamaal Brandenburgi liidumaal. Berliinis kogeti palju positiivse kõrval ka seda, et Saksamaal on õpetaja palk neli kuni viis korda kõrgem, küündides 4000 euron. Ja ainuüksi Berliinis on puudu 2000 õpetajat (loe lk 12).

Mis saab siis, kui sellele haridusministrile turgatab pähe mõte hakata õpetajaid värbama Eestist? Otse ülikoolipingist. Nii, nagu arste Rootsi värvati.

Ja kui tohtrid said selgeks rootsi keele nüansid, miks siis õpetajad ei peaks sama suutma saksa keelega. See lugu võiks olla tervele Eestimaale lausa katastroofilise lõpuga.

Õnneks pole ükski tont nii must, nagu ta maalitakse. Ehk käivitub hoopis kolmas stsenaarium – riiki hakkab tulema jälle odavat raha, kõigil on tööd ja korralikud palgad, tagasi tulevad ka need haritud inimesed, kes siit lahkunud on. Paraku, nagu kinnitab hiljutine uuring, pole palk ainuke põhjus, miks Eestist ära minnakse. Ungari ja Poola palgatase on võrdne meil makstavaga, aga nendest riikidest sellist väljarännet ei ole. Nii et elu ei ole nii ühekoeline nagu klassikaline anekdoot. Nüansse, millega arvestada tuleb, on tunduvalt rohkem.

KÜSITLUS

Millised teelõigud maakonnas vajaksid ümberehitust või remonti?

Margus Vain
Patika külavanem

Tallinna ringteed ehitatakse erinevate etappide kaupa ja nii saavad väiksemad kohad peamagistraalidele väljasõiduks turvalisemad mitmetasandilised ristmikud. Hommikuti on Jüris Aleviku tee ja ringtee ristmik sageli umbes. Eeldaks kahetasandilist ristmiku. Loodetavasti ehitatakse peale Kiili ristmiku ehitust ka Jüri ristmik ja luuakse turvalised otseühendused ka kergliikluse jaoks. Patika inimesed ootavad Patika-Nabala tee rekonstrueerimist.

Sven Ratassepp
Ettevõtlus-inkubaatori tegevjuht

Tallinnas on päris vähe neid teid-tänavaid, mida ei peaks kohendama. Krooniline kitsaskoht on loomulikult Haabersti ring, mis mõjutab ka ühendust maakonna lääneosaga. Näiteks Tabasalu kaudu ei sõida ma juba ammu, sest seal on liiga tihti ummikud. Kindlasti tuleks võtta midagi ette Paldiski maantee lõiguga, mis algab Õismäelt ja lõpeb Harku vana vallamaja juures. Teised põhiteed on Harjus head.

Sigrīd Nieländer
Harku valla elanik

Põhiteed on head. Alati võiks loomulikult nuriseda. Näiteks Tallinna-Keila maantee lõigu üle, mis jääb Vääna-Postilt Keila poole. Seal on kohati asfaldis roopad. Harku vallas on näiteks asfalteerimata tee, mis keerab Tabasalu mäelt Harkujärvele. Plaanid selle korramiseks on aga olemas.

Kadi Kroon-Laur
Keila linna elanik

Maantee kohta ei ole minul midagi halba lausuda. Vähemalt mitte nende teede kohta, mida mööda sõidan. Aga Keila linnas vajaksid mõned tänavad küll remonti. Näiteks on kehvas seisus Koidu tänava algus ja noortekeskuse ümbrus.

Bianca Mikovits
Viimsi valla elanik

Need trassid, kus mina liigun, on suured teed ning heas korras. Hiljuti sattusin küll Aruküla taha. Seal oli küll lõik, mis pööras autot. Aga seal lähedal on uusarendus ning ilmselt pole veel jõutud teid korda teha.

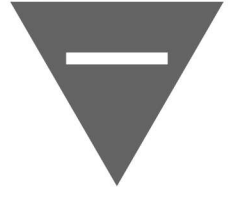
Artur Talvik
Tapurla küla elanik

Juminda teejupp võiks küll kõvakatte alla saada. Muude teelõikude kohta minul arvamusi pole.

NÄDALA PLUS JA MIINUS

VABATAHTLIKUD RANNAPUHASTAJAD
Murastes käis randa masuudist puhastamas 160 vabatahtlikku.

NIMI SAMA, ARUSAAMAD ERINEVAD
Kaks Keilat, vald ja linn, ei jõua kuidagi ühisele meelele, kas ja millal ühineda.

Harju Elu

AASTAL...

1954

- NSV Liidu ministrite nõukogu ja partei keskkomitee määrusega alandati paljude kaupade hinda. 1. aprillist odavnes rukkileib 8 protsenti, kangad 10-20 protsenti, jalatsid 7-10 ning juveliirtooted 10 protsenti. Tikud odavnesid 20 ja kõikvõimalikud õlid ning naftatooted koguni 44,5 protsenti.
- Juhtkirjas jagati nõuandeid, milliseid ülesandeid peavad täitma kultuurhariduslikud asutused. Kiideti tublisid rahvamaaju, kus oli üleval hea näitagitatsioon ja seinalehed. Tõhusamalt pidid hakkama tööle lektorite grupid, et aidata kaasa kevadkülvil edukale läbiviimisele.
- Väetiste väljaveol olid edukamad kolhoosid Võit ning Tootus. Mahajääjate hulgas olid Töö Jõud ning Uus Elu.
- Kirovi-nimelises kolhoosis algas juba kevadkülv. Esi- mised vaod ajas sisse traktorist Endel Sinivee.

1989

- Viktor Palm sai Harju KEKis toimunud koosolekul kätte rahvasaadiku ajutise tõendi. Ta ütles valijatele: "Valimisvõit on meie kõigi võit!"
- Ennast tutvustasid Vello Pohla ning Arvo Sirendi. Nad kandideerisid Kehra ringkonnas number 465 kordushääletusel.
- Tehti kokkuvõtteid Harju Elu maateemaliste artiklite võistlusest. Parimate hulgas olid Julius Põldmäe, Olev Piibeman, Enn Kangur, Raimo Aas ja Lembit Sibul.
- Ajaleht käis külas Lagedil Külma pargis. Seal toimetas kooperatiiv Pronksisära eesotsas Johannes Tõrsiga. Plaanis oli korradada Vol-demar Pätsi kujundatud park ning taastada elumaja. Viimasest oli alles vaid vundament. Täna on pargis ja hoones muuseum.

2004

- Eesti sai NATO liikmeks. Keila linnavalitsuse ees heisati organisatsiooni lipp, mille tõi kohale Ämarist startinud kopter.
- Kesko Agro esitles Jüris esimesi Cleasi kaubamärgi all turustatavaid traktoreid Eestis.
- Maakonna ühistranspordikeskus loodeti registreerida jaanipäevaks. Plaan oli saada ÜTK tööle 1. jaanuariks.
- Kolga muuseumi juht Astrid Veltsma kirjutas külast, mõisast ja kogu Kuusalu kihelkonnast.

TULEMAS

Reede, 11. aprill

- Saku Valla Majas kell 10-13 doonoripäev.
- Viimsi mõisa peahoones kell 18 Viimsi kooliteatri etendus Johan ja Maria Laidoneri elust "Ma vaatan maailma igaviku aknast".

Laupäev, 12. aprill

- Laitse seltsimajas kell 10-14 kevadlaat.
- Vääna mõisas kell 16 Suurupi "Meretule" naiskoori sünnipäevakontsert.
- Turba kultuurimajas kell 17 ansambel Lindpriid kontsert.
- Viimsi mõisa peahoones kell 18 Viimsi kooliteatri etendus Johan ja Maria Laidoneri elust "Ma vaatan maailma igaviku aknast".
- Maeru trahteris kell 21 naljakuu stiilipidu.
- Viimsi huvikeskuses rahvusvaheline kassinäitus.

Pühapäev, 13. aprill

- Risti kirikus kell 13 Ungari Tokaj gümnaasiumi noortekoori kontsert.
- Kuusalu Laurensiuse kirikus kell 19 ansambel Orthodox Singers Valeri Petrovi juhatusel.
- Viimsi huvikeskuses rahvusvaheline kassinäitus.

Neljapäev, 17. aprill

- Saue gümnaasiumi aulas II teatrifestival.

NÄDALA SÜNDMUS

Laupäeval, 12. aprillil, toimuvad Jüri ümbruses autoorienteerumise karikavõistlused.

ÜLO TIMUSKA

Rae valla spordikeskuse direktor

Autoorienteerumist on vahelduva eduga korraldatud alates aastast 1976. Samast ajast rändab ka Jüri autoorienteerumise karikas, kus on peal kirjas kõik võitjad. Esimene vahe tekkis sisse aastatel 1989-2004. 2005-2011 korraldasid võistlusi tehnikahuvilised. Paraku jäi asi viimasel paaril aastal soiku, kuna osalejaid oli vähe. Vaid 15 võistkonna piires. Kuna ise olin viimaste aastate võitja ja asusin tööle Rae valla spordikeskusesse, on soov elustada see vana võistlus. Seekordne trass kulgeb mööda Rae, Raasiku ja Jõelähtme valla teid, mis on avalikus kasutuses. Võistlustrassil ei tohi kiirust ületada, peab olema tähelepanelik ümbruse osas ja läbima lisakatseid. Rada peaks olema huvitav.

Osavõtumaks on 10 eurot võistkonna pealt. Pealtvaatajate jaoks on autoorienteerumine kahjuks üsna igav. Lisakatsete asukohti ei ole võimalik varem välja kuulutada. Kuid järgmiseks aastaks mõtleme ka publiku peale. Kuna kiiruskatsete asemel on autoorienteerumises täpsussõidud, kus keskmine kiirus ei ületa 40-50 kilomeetrit tunnis, siis võistleva pääsevad ainult ülevaatusel läbinud ja liikluskindlustusega autod. Võistlemine on oodatud kõik. Pii-ranguks on ainult mittekorras auto ja juhilubade puudumine. Registreerida saab ka kohapeal laupäeval kell 10.00-11.00. Eelregistreerimine toimus selleks, et rajale lubatakse kuni 50 võistlejat. Praegu veel vabu kohti on. Eelregistreerinud on kümnekond võistkonda. Täpsema teabe leiad www.raespordikeskus.ee.

KURI KARJAS

Kehalised väärkohtlemised

- 7. aprillil kell 20.20 ajal teatati politseile, et Jõelähtme vallas Lool tekkis maja trepikojas konflikt 38-aastase mehe ja 33-aastase naise vahel.
- 6. aprillil kell 16 ajal teatati politseile, et Maardus Kellamäe tänava korteris tungiti kallale 57-aastasele naisele. Kahtlustatavana viidi politseijaoskonda 34-aastane mees.
- 6. aprillil kell 15.30 ajal teatati politseile, et Kehras Raudtee tänava majas tungiti kallale 58-aastasele mehele.
- 6. aprillil kell 15 ajal teatati politseile, et Vasalemma vallas Rummu tungiti kallale 51- ja 21-aastasele naisele.
- 6. aprillil kell 1.45 ajal teatati politseile, et Saue vallas Laagris tungiti kallale 39-aastasele naisele.
- 5. aprillil kell 2 paiku teatati politseile, et Anija vallas tungiti korteris kallale 43-aastasele naisele.

Vargused

- 7. aprillil teatati politseile, et Paldiskis pargitud kaubikust on varastatud tööriistu ning autot on lõhutud. Kahjusumma vähemalt 100 eurot.
- 5. aprillil varastati Paldiskis korterist sülearvuti ja telefon. Kahju 304 eurot.

Mullu mais sõideti Eesti meistrivõistluste punktidele Harjumaal Laitse rallipargis, kuid seda Tallinna Ralli nime all. Maakonna nimega ralli toimub esmakordselt ning ka korraldajad on uued. Allar Viivik

PAARI NÄDALA JOOKSUL SAAB PAIKA AJAKAVA

Esimene Harju Rally toimub mais

■ 23. ja 24. mail kihutatakse Harjumaa teedel Eesti meistrivõistluste punktidele esimest korda toimuvale Harju Rally'l. Võistluste keskpunkt asub Rae vallas – Peetri alevikus on ralli start ja finiš, võistluste keskus asub Jüris.

Marko Tooming
marko@harjuelu.ee

Harjumaa teedel on rallit sõidetud varemgi, kuid mitte maakonna nime all. "Harjumaal puudus selline mastaapne sündmus," ütleb Harju Rally direktor Tarmo Rühka. "Saaremaal, Lääne-Virumaal Rakveres, Lõuna-Eestis on oma Eesti meistrivõistluste etapp. Arvasime, et miks ei võiks ühel Eesti suurimal maakonnal olla oma." Tema sõnul oleks vastasel juhul jäänud Harjumaa ilma Eesti meistrivõistluste etapist. Tegu pole siiski ühekordse üritusega, vaid Rühka sõnul tehakse koostööpartneritega – teehooldatakse, turvafirma ning sponsoritega – lepingud kolme aasta peale. "Kindlasti on plaan luua alus pikaajasele projektile," kinnitab ta. Et ralli keskuse jaoks on vaja ruumi, kus sõitjad saaksid takistusteta ringi liikuda, valiti võistluste keskuseks Jüris asuv tehnopark. Võistluste stardi- ja finišipaik Peetri on aga hästi ligipääsetav publikule ja fännidele. Praeguseks on teada, et esi-

mesel päeval, reedel, sõidetakse üks publikukatse, mis algab peale tööpäeva lõppu. Teisel päeval toimuvad pikemad katsed. Rühka sõnul saab Harju Rally täpne ajakava paika paari nädala jooksul. Enne rallit ilmub ajakava ja kiiruskatsete kaart Autolehe vahel. Koos ralli trajektooriga avaldatakse ka info teede sulgemise kohta. Teavitustahvlid suletavatele teedele paigaldatakse kuu enne võistlusi. "Kiiruskatsete vahele jäävad teed on avatud ka tavapublikule, kuid palume mõistvat suhtumist osalejate vastu, sest nii kulgeb ralli ilma viivitusteta," ütleb Rühka. "Kiiruskatsete vahele jäävad teed on avatud ka tavapublikule, kuid palume mõistvat suhtumist osalejate vastu, sest nii kulgeb ralli ilma viivitusteta," ütleb Rühka. Paremik kohal Osalejate registreerimine rallile algab 23. aprillil, seetõttu pole praegu stardinimekirja võimalik ette lugeda. "On teada mõned nimed, kes plaanivad sõitma tulla," lausub Rühka. "Kindlalt ei tahaks praegu veel lubada, aga stardis on hetke Eesti meistrivõistluste paremik." Alati nõuab ralli korraldajalt omajagu asjaajamist teedele kasutusloa saamine. Rühka sõnul aitavad õiged kontaktid ja arusaam asjade käigust. "Sooviks tänada omavalitsusi ja Harju maavanemat mõistva suhtumise ja koostöö eest," ütleb ta. Ka esmakordse Harju Rally Eesti meistrivõistluste etapiks saamine oli lihtsam, kui võiks arvata. "Meie korraldustiimi põhimeeskonna liikmed on Eesti Autosporti Liidu rallikomiteele tuttavad inimesed, eks see oli ka üks usalduse võti," selgitab Rüh-

TEAVE

Kolm inimest Harju Rally taga

- Harju Rally idee ja korralduse taga seisab kolm inimest: Emilia Kivimäe, Tarmo Rühka ja Janno Hert.
- Emilia Kivimäe on autosporti juures juba aastaid ning on tegev autoralli Euroopa meistrivõistluste etapi, Belgias sõidetava Ypres' ralli korralduse juures.
- Ralli direktor Tarmo Rühka on korraldanud noorterallide etappe ja organiseerinud sõitjate treeningpäevi, tema on nn omakandimees.
- Janni Hert on ASI Tridens turundusjuht, kes Tarmo Rühka sõnul toob ralli korraldusse kõrgel tasemele turundusteadmisi.
- Harju Rally patrooniks on maavanem Ülle Rajasalu, kes Rühka sõnul on olnud väga toetav ja koostööaldis.

ka. "Tore on tõdeda, et oldi valmis uutele tegijatele võimalust andma ning korraldusjärgus on rallikomitee igati toetav."

HARJU ARV

4,3

- Märtsikuus oli Harjumaal töötuse määr 4,3 protsenti, madalam oli see vaid Tartumaal (4,1).

LÜHIDALT

Pakiruumi luugil sõitnud noormees sai vigastada

Pühapäeval sai liiklusõnnetuses Sael vigastada auto pakiruumi luugil sõitnud noormees. Õnnetus juhtus öösel poole kolme ajal Tõke tänav 52 maja juures, kus Saabi pakiruumi luugil kaasa sõitnud 19-aastane Tanel kukkus maha. Saabi juhtis vastava kategooria sõiduki juhtimisõigusega 19-aastane Kevin. Autojuht lahkus omavoliliselt sündmuskohalt. Kiirabi viis viga saanud Taneli Põhja-Eesti Regionaalhaiglasse. (HE)

Viimsi kinosaal. Eskiis

Viimsi kinokompleks avatakse mai lõpus

Viimsi Spa juures avatakse mai lõpus kinokompleks, mis on osa meelelahutus- ja vabaajakeskusest. Üle 5000 ruutmeetri suuruse vabaajakeskuse koguinvesteeringuks on 9 miljonit eurot ning uusi töökohti lisandub ligikaudu 50. Kinokompleksi neli saali varustatakse kaasaegseima tehnikaga, mis hõlmab nii Sony 4K tipptehnoloogiat, stereoskoopilise efekti-ga 3D-kino ning 5D-elamuskino tehnoloogiat. (HE)

Kohus ei rahuldanud ELFi kaebust LNG terminali osas

Tallinna ringkonnakohus jättis esmaspäeval rahuldamata Eesti-maa Looduse Fondi (ELF) ja Eesti Ornitolooogiaühingu apellatsioonikaebuse Paldiski linnavolikogu otsuse osas, millega kehtestati Alexela planeeritava Paldiski LNG terminali teemaplaneering. Tegemist on jõustumata otsusega, mille võib edasi kaevata hiljemalt 7. mail. (HE)

Paldiski liinil on kõige rohkem rongiga sõitjaid

Elroni reisironge kasutas tänavu esimese kolme kuu jooksul üle 1,2 miljoni sõitja, tuues ettevõttele üle kahe miljoni euro piletitul. Populaarseim liin oli Paldiski 243 000 reisijaga, järgnesid Riisipere (176 000 reisijat), Aegviidu (170 000), Viljandi-Türi (169 000) ja Tartu (150 000). (HE)

KESKKOND

Rannikureostust
käis koristamas
üle 160 inimese

■ Harku vallavalitsuse organiseerimisel käis Muraste rannikureostust koristamas üle ootuste palju vabatahtlike. Kolmel nädalavahetusel toimunud talgutel osales kokku üle 160 inimese.

Kady-Ann Sutt

Harku vallavalitsuse kommuni-
katsioonijuht

Vallavalitsuse ja Põhja päästeskuse ning Keskkonnainspektsiooni koostöös läbi viidud koristustalgutel kogusid vabatahtlikud kokku suurel hulgal reostust. Esimesed koristustalgud toimusid 15. veebruaril, järgmised 22. veebruaril ning viimased 18. märtsil. Lisaks on vallavalitsus teinud väiksemate jõududega järelkoristamist.

Raske koristada

Vabatahtlikele anti reostuse kokkukorjamiseks kohapeal vajalikud koristamistarbed – kellud, ämbrid, labidad, rehad, prügikotid, kaitserõivad ja kummikindad.

Koristamise muutis väga keeruliseks asjaolu, et reostus paiknes hajusalt mitme kilomeetri ulatuses ning seda oli võimalik koristada vaid käsitsi. Koristamisel kasutati peamiselt kellusid, millega kühveldati ja kraabiti õli liivalt ja kividelt.

Nii mõnigi kord tundus koristajatele, et liiva peal on justkui ainult väike õlipiisk, mille saab hõlpsasti kätte. Täppi kelluga korjama asudes tuli aga nähtavale, et liiva all peitus tegelikult suurem õliklomp, mis oli imbutunud sügavale pinnasesse.

Palju õlilaike oli ka suurematel ja väiksematel kividel. Paksemad reostuskihid õnnestus kelluga maha kraapida, kuid mitmetes kohtades oli õli kinnitunud kivile õrna kihina, mida kätte saada oli võimatu.

Koristuspäevi tuli korraldada mitmeid, sest märtsi keskpaigani ei olnud jää ega lumi veel täielikult sulanud ning kuni viimase koristuspäevani oli osa reostust jää ja lume all peidus.

Menetlus on pooleli

Veebruaris avastatud naftareostusega seoses on Keskkonnainspektsioonil käimas väärtetõendmenetlus. Reostust leiti mitme kilomeetri ulatuses Tilgu sadamast nii Rannamõisa kui ka Muraste poole, sealhulgas Muraste looduskaitsealalt. Reostuse põhjustanud laev on teada, selleks oli jaanuarikuus Naissaare lähedal punkerdanud laev, millel tekkis kütuseleke. Intsidendi järgsel kontrollimisel väitis laevameeskond, et vette võis sattuda hinnanguliselt 50 liitrit kütust ja reostus saadi poomide abil kätte. Juhtumi eest vastutavale isikule määrati väärtetõend korras rahaträhv. Veebruarikuus võrreldi reostusproove laevalt võetud proovidega ning need kattusid.

Keskkonnainspektsiooni avalike suhete nõuniku Leili Tuule sõnul on reostuslaikude pindala, millelt arvutatakse keskkonnakahju, kokku arvestatud ja selle järgi tuleb keskkonnakahju suuruseks ca 7000 eurot. Kahjunõude esitamiseks kasutab Keskkonnainspektsioon õigusbüroo abi.

VÄIKSEMAD INTRESSID, ROHKEM KOMPETENTSI

Omavalitsuste finantseerimis- keskus – müüt või reaalne tulevik?

■ Millisest pangast saada soodsamalt laenu? Kust leida rahaline kate kooli, küla-koja või kergliiklustee ehituseks? Need mõtted on tuttavad igapäevale, kes valla või linna arenguga kokku puutunud.

Ülo Russak

ylo@harjuelu.ee

Vähemalt kümmekond aastat liigub Eesti omavalitsusjuhtide hulgas idee luua katusorganisatsioon, kuhu võiksid kuuluda kõik Eestimaa omavalitsused (praegu 215) ja mis tegeleks maailma finantsturgudel soodsama laenuraha leidmisega, kui seda pakuvad pangad. Samas oleks see organisatsioon ka kompetentseks finantsalaseks nõustamiskeskuseks.

“Keskuse loomine on aegajalt päevakorda tõusnud,” meenutas Harjumaa Omavalitsuste Liidu (HOL) juhatuse esimees, Harku vallavanem Kaupo Rätsepp hiljaaegu HOLi juhatuse koosolekul.

Rätsepa kinnitusele on omavalitsuste finantseerimiskeskused (KOFK) olemas Skandinaavia riikides. Põhjamaade juures tegutseval Kuntarahoituse OYI-l täitub sel aasta 25. tegutsemisaasta, selle osanikud on kõik Soome omavalitsused ning 2009. aastast ka Soome riik. Pea sama kaua on omavalitsustele toeks olnud Kommuninvest Rootsis. Kommuncredit Taanis on asutatud 1898 ning Norra Kommunaaibanken tegutseb juba aastast 1926.

Eesti omavalitsuste finantskohustused pankade ees olid 2013. aastal 607 miljonit eurot.

“Nende finantsorganisatsioonide pikaajalised kogemused tõestavad, et me ei pea hakkama midagi uut leiutama, saame toetuda naabrite kogemustele,” ütles Kaupo Rätsepp. Samas on Harku vallavanem kindel, et täpselt mõne teise riigi omavalitsuste rahastamisskeemi Eestis kopeerida ei saa, iga riigil on omad eripärad, omad seadused, kuigi tegutseme Euroopa Liidu ühises õigusraumis. “Maailma finantsturud aga aktsepteerivad sellist läbiproovitud finantsskeemi, see teeb meilgi kergemaks vastava organisatsiooni loomise,” oli Kaupo Rätsepp veendunud.

Milleks KOFK?

Tänaseks on valdade ja linnade eestvõttel hakatud tegutsema ka KOFK loomise nimel – selgitatud on meie omavalitsuste reaalne laenuvajadus, loodava organisatsiooniga ühinemise vastu huvi tundvate linnade ja valdade arv.

“Oleme läbi sõitnud pea kõik maakonnad, arvukatel kohtumistel omavalitsusliitudes arutlenud koos valla- ja linnajuhtidega

Omavalitsuste liidu finantskeskuse loomise töögruppi kuuluvad Margus Lantin (vasakul) ja Priit Tali vaatavad kaugusesse. Kas suudab selle Põhjamaades levinud finantsskeemi kasutuselevõtt Eestis meie majandust elavdada?

Ülo Russak

KOFKi loomise üle,” rääkis finantseerimiskeskuse loomise algatuse töögrupi liige Margus Lantin.

Nagu iga uue ettevõtmise puhul, on tekitanud ka uus finantseerimiskeskus mitmeid küsimusi: milleks veel KOFK koos kaasnevate ülalpidamiskuludega, kui on olemas hästi toimiv kommertspankade süsteem; mis on võetavatele laenudele garantiid? Kui suurte summade laenamiseks tasub maailma finantsturgudel abi otsida? Kas Eesti omavalitsused on usaldusväärseks partneriks muu maailma finantsinstitutsioonidele?

“Neile küsimustele annab ühelt poolt vastused Skandinaaviamaade pikk kogemus, teisalt aga tuleb palju vastuseid töögruppis veel leida. Kuigi jalgratast ei leiuta, on siiski igas riigis keskus omanäoline ning KOFK peab leidma parimad lahendused Eesti jaoks,” rääkis KOFK-I loomise initsiatiivgrupi üks liikmetest Priit Tali plaanitavast.

“Kui omavalitsus pangast laenu võtab, siis kirjutatakse kahepoolselt pangaga alla laenuleping. Ainult veerg, kus küsitakse laenu garantiid, jääb tühjaks. Omavalitsused oma tegevusega, mitte oma kooli- või kultuurimajaga, on laenule garantiiks,” tuletas Kaupo Rätsepp meelde omavalitsuste finantseerimist.

Kas maksab trügida?

“Eesti omavalitsuste finantskohustused pankade ees olid 2013. aastal kokku 607 miljonit eurot. Sellise suurusega kohustuse eest maksti samal aastal

HOLi juhatuse esimees Kaupo Rätsepp.

Kristjan Terase

intresse 19 miljoni euro ulatuses. See on summa, mida annab finantseerimiskeskuse tegevusega tuntavalt vähendada ning see ongi üks põhilisi argumente selle keskuse loomisel,” nentis Margus Lantin.

“Samas ei saa mööda vaadata ka finantsalase oskusteabe arendamise vajadusest. Praegu on finantskirjaoskus erinevates omavalitsustes väga erinev ning see on üks täiendav võimalus keskusele, mis hakkaks koondama finantsalast oskusteavet.”

“Kolmas oluline osa keskuse loomisel on finantsvahendite hankimise kulude pool. Täna korraldab iga omavalitsus ise laenu võtmiseks riigihanke või siis võlakirjaemissiooni ning

ARVAMUS

VELLO VIIBURG

Harku abivallavanem

Kindlasti on KOFKi loomine väärt idee. Harku valla laenukoor-mus on viimasel paaril aastal seoses veemajandusprojekti elluviimise ja koolide ehitusega jõudsalt suurenenud, mistõttu on mul keeruline ennustada, millal võiks meie vald loodava kes-kuse teenust kasutada. Praegused laenud on saadud suhteliselt hea marginaaliga. Keskuse loomisel tuleks teha lähiaastate prognoos, kui suur krediitvajadus ja samas laenu võtmise võimalus meie omavalitsustel üldse on! Siis selgub ka, millistele rahaturgudele laenama on võimalik minna. Võib-olla Eesti pankadest kaugemale ei pääsegi. Kui on kavas juba võetud laenud refinantseerida paremate intresside saamise eesmärgil, siis kindlasti tuleb kaaluda, milline kasu sellest Harku vallale võiks olla. 2014. aastal tasub Harku vald ligi 800 000 eurot laenu põhiosa ja 380 000 eurot intresse. Põhiosa tagasimaksed suurenevad 2016. aastast alates ca 1,4 mln euronii aastas. Intressi osa väheneb.

need kulud ei ole sugugi väiksed. Keskuse kaudu laenu võttes oleks see üks täiendav kulude kokkuhoiu koht, kuivõrd KOFKist laenu saamisel on tegemist sisetehinguga ning selleks omavalitsus täiendavalt riigihanget korraldama ei pea,” kõneles Priit Tali.

“Kui 2008 puhkes majanduskriis, oli just Kuntarahoituse OYI see, kelle toel toimus mitmete sotsiaalobjektide ja -taristute ehitus, kus said tööd ka paljud eestlased,” tõi Margus Lantin näite lähiminevikust.

“Tihti küsitakse, et palju keskuse kaudu võetav laen oleks soodsam kommertspankadel saadavast. Seda on raske prognoosida, maailma rahaturud on

väga liikuvad, kuid Skandinaavia näide annab kindlust, et pikemas perspektiivis on osutunud ühiselt finantseerimine siiski kasulikumaks. Näiteks Soomes liitus eelmisel aastal nende keskusega viimane omavalitsus ning nüüd kasutavad sealse keskuse teenuseid kõik Soome omavalitsused,” rääkis Margus Lantin.

“Võit on juba seegi, kui omavalitsuste finantseerimiskeskus pakub pankadele konkurentsi ja alandab seeläbi laenuintressi,” oli Kaupo Rätsepp kindel. Omavalitsuste finantseerimiskeskuse loomise idee on teostamisel. Elu nõuab seda.

Kuna KOFK teoks saab, ei tahtnud ükski kohalolijaist täpselt prognoosida.

Rail Balticu trasside arutelu Kiili volikogus tänavu 9. jaanuaril. Marko Tooming

Kiilis ja Jüris Rail Balticu uue trassi arutelud

■ Järgmisel nädalal toimuvad Harjumaal kahes kohas Rail Balticu trassivariantidele lisatud Tallinna ringtee trassialternatiivide avalikud tutvustused.

Marko Tooming

marko@harjuelu.ee

Niinimetatud Tallinna ringtee trassivariante on välja töötatud neli. Üks kulgeb vahetult ringtee kõrval, ülejäänud kolm selle lähisel. Kõik neli trassialternatiivi läbivad Saku, Kiili ja Rae valda.

Tallinna ringtee trassialternatiivid lisati Rail Balticu trasside võrdlusbaasi vie valla (Jõelähtme, Kose, Rae ja Saku vald Harjumaalt ning Kohila vald Raplamaalt) ettepanekul. Kiili vald, kust trassialternatiivid on samuti läbi joonistatud, ringtee trasse ei poolda, sest need läbivad Luige alevikku, kus elab üle tuhande inimese.

Võrdlus alles algab

Avalikud tutvustused toimuvad järgmisel nädalal Kiilis ja Jüris. Teisipäeval kell 18.00 toimub arutelu Kiili Gümnaasiumis, kolmapäeval samal kellajal Jüris Rae kultuurikeskuse suures saalis.

Harju maavalitsus palub arvestada, et lisandunud nelja trassialternatiivi võrdlemist alles alustatakse ning seetõttu pole avalikel tutvustustel võimalik jagada täpset informatsiooni ühe või teise trassialternatiivi plussidest ja miinustest.

Tallinna ringtee trassialternatiivide asukohtadega kaardimaterjal on kättesaadav Rail Balticu veebiportaalis (railbaltic.info). Paberil kaartidega on võimalik tutvuda kohalikes omavalitsustes ja Harju maavalitsuses selle nädala kolmapäevast.

Veel arutelusid

Kui nelja ringtee-variandi omavaheline võrdlus on valmis, korraldab Harju maavalitsus uued avalikud arutelud. Rail Balticu keskkonnamõtjude hindaja Heikki Kalle sõnul toimub Harjumaal trasside võrdlustulemuste tutvustamine eeldatavalt juunikuus. “Seejärel koostatakse kõigile trassialternatiividele täpsed eskiislahendused, mis jõuavad avalikkuse ette praeguste plaanide kohaselt selle aasta oktoobris-detsembris,” ütles ta.

Kalle märkis, et eesmärgiks on jõuda 2015. aasta keskpaigaks planeeringulahenduse kooskõlastusringile saatmiseni ja aasta lõpuks planeeringu kehtestamiseni.

“KOOSTÖÖST VÕIDAKS LINNA JA VALLA RAHVAS”

Tuleval aastal Keilad veel ei ühine

■ Möödunud nädalal andis Keila linn vastuse naaber-valla ettepanekule moodustada ühine omavalitsus juba tuleval aastal. Linn soovib jätkata koostööd, kuid ei pea kiirustamist mõistlikuks ega põhjendatuks.

Kristjan Teras

kristjan@harjuelu.ee

Kahe Keila liitumine tõusis päevakorda küll kohalike valimiste ajal, kuid ühinemisest on räägitud varemgi. Kuni 2013. aastani Keila vallavanema ametis olnud Kalev Laasti sõnul ei jõutud omal ajal liitumiseni pelgalt ajanappuse tõttu. Mullu oktoobris tunnistas ta, et ühinemisega ei tohiks kiirustada.

Möödunud kuul pöördusid vallavanem Peeter Schneider (valimisliit “Uued Tuuled”) ja volikogu esimees Kadri Tillemann (IRL) linna poole, et viia liitumiskõnelused juba sügiseks lõpule. Ettepanek tuli linnajuhtidele üllatusena ning tänaseks on ametlikult välja öeldud, et kiirkorras ühinemist Keila linn ei toeta. Päev pärast kirjalikku vastust ilmus kohalikus lehes Elmet Puhmi (valimisliit Sõbralik Keila) ja Erki Felsi (Reformierakond) artikkel, milles seati kahtluse alla nii omavalitsuste liitumist käsitlev finantsanalüüs kui ka 2012. aasta detsembris valminud ühinemisotsuse projekt.

Ääremaastumise oht

Linnavolikogu kultuurikomisjoni esimehe Erki Felsi sõnul eeldab liitumine koostöö soovi. Sellega viitab ta valla tellitud telefoniuuringule, mille ettevalmistamisse linna ei kaasatud. “Arusaamatu oli ühepoolselt tehtud avalik ettepanek liitumisläbirääkimiste kiirendamiseks. Miks ei võiks selliste avaldustega välja tulla läbirääkimiste laua taga,” küsis Fels.

Kadri Tillemannile jääb Felsi kriitika arusaamatuks, kuivõrd Faktum&Ariko poolt läbi viidud telefoniuuringusse olid kaasatud ka valdkonna eksperdid.

“Ma väga loodan, et Keila Lehe artikkel ei väljendanud linna ametlikke seisukohti, vaid selle autorite isiklikke veendumusi. Minu arvates jõudsim seniste läbirääkimiste käigus saavutatud tulemusteni ühiste jõupingutuste toel ning seepärast oli nende nüüdne kahtluse alla seadmine jahmatav ja kurb,” lausub Tillemann.

Vallavolikogu esimehe väitel on eriarvamused läbirääkimistel täiesti mõistetavad. “Siiski oleksin ma eeldanud, et oma arvamust põhjendatakse pigem arukate argumentidega, mitte teistsugust seisukohta negatiivses valguses näidates.”

Kuid Felsi väitel tuginebki linn oma otsuses pelgalt olemasolevatele andmetele. “Näiteks finantsanalüüsist halduskulude vähenemist ei nähtu. Keila linn on üks säästlikumalt juhitud omavalitsusi Harjumaal, seega juhtimiskulude langetamine isenesest pole peamine eesmärk. Arvestada tuleb ka avalike tee-

Keila linnavolikogu liige Erki Fels on veendunud, et koostöö linna ja valla vahel on väga oluline, kuid liitumisega kiirustamine ei ole linna huvides. Kristjan Teras

TEAVE

Kaks Keilat kokku

- Ettepaneku ühinemiskõneluste algatamiseks tegi Keila vallavolikogu 2011. aasta lõpus. Läbirääkimiste üks eestvedajaid oli Kadri Tillemann.
- 2013. aasta kevadel sumbusid ühinemiskõnelused. Tee- ma tõstatati taas kohalike valimiste eel sama aasta sügisel.
- Tänavu märtsis esitas vald Keila linnale pöördumise, milles sooviti lõpetada ühinemiskõnelused 1. septembriks ning luua ühinenud omavalitsus tuleva aasta 1. märtsiks.
- Samuti märtsis tööd alustanud uus valitsuskoalitsioon jättis tööst välja nii-öelda “tõmbekeskuste” kava, mille kohaselt pidanuks 2017. aastal teostuma üleriiklik haldusreform.

nuste kättesaadavuse ja kvaliteediga ning sellega, et ressursid ei koonduks vaid keskustesse.”

Koostöö peab jätkuma

Erki Fels loodab, et linn ja vald suudavad ühiselt teha asju, millest võidaks mõlema omavalitsuse rahvas. “Mulle isiklikult sümpatiseeriks kergliiklustee linna vallani, kuid näen koostöö võimalusi ka noorsootöö- ja haridusvaldkonnas. Praegugi käib palju valla lapsi Keila linna spordibaasides trennis ning loomulikult ootame kõiki valla põhikooli lõpetanud Keila Kooli õpinguid jätkama.”

Koostöövõimaluste leidmiseks on juba kohtunud ja läbirää-

kimisi pidanud näiteks mõlema omavalitsuse vee-ettevõtete juhid.

Keila linnajuhtide kirjas ja Keila Lehe artiklis kajastatud infot arutletakse aga vallavolikogu istungil, misjärel langetatakse otsus läbirääkimiste jätkamise üle.

Väljastatud pole ka teistsugune stsenaarium. Nimelt osales Keila vald Saue valla poolt hiljuti kokku kutsutud arutelul, kus kaaluti ühinemiskõneluste algatamist Saue, Keila, Kernu ja Nissi valla vahel. “Juhul kui sellesisuline läbirääkimiste alustamise ettepanek Keila vallale laekub, siis tasuks seda kindlasti tõsiselt kaaluda,” kinnitab Tillemann.

CV

Vahur Tamuri

- Töötanud aastatel 1991-2002 Põlva politseiprefektuuris nooremispektori-künoloogina ning inspektorina. Oli aastast 1999 prefektuuri korrakaitseosakonna korrapidamistalituse ja arestimaja politseinspektor.
- Aastatel 2002-2013 töötas Tallinn ja Põhja prefektuuri korrakaitseosakonna juhtimiskeskuses. Läbis kõik ametid, alates kõnede vastuvõtjast vahetuse korrapidaja ja keskuse juhini.
- Aastast 2013 Lääne-Harju jaoskonna juht. Tänavusest aastast politseimajor.

Lääne-Harju politseijuht: “Tähtsaim on tegevus noortega”

■ Viimaseid kuid Sauel tegutsevat Põhja prefektuuri Lääne-Harju politseijaoskonda juhib mullu septembriku Vahur Tamuri. Enam kui seitse kuud ametis olnud politseimajor kinnitab, et ületamatuid probleeme pole tal ette tulnud.

Allar Viivik

allar@harjuelu.ee

“Olen siin tööl eelmise aastal 1. septembrist. Aga siiani õpin. Nõuandjad ja õpetajad on kolleegid, jaoskonna teenistuste vanemad ning teiste jaoskondade juhid,” ütles Vahur Tamuri usutluse alguses.

Praegu elate jaoskonnaga eelseisva kolimise ootuses – Keila keskkonnas on valmimas kunagisest õmblustehhst ümberehitatud uus hoone.

Kolida saab ilmselt kesksuvel. Lepingu järgi peaks kõik saama üle antud 15. mail. Aga ehituslikud probleemid on asju natuke venitanud. Aga see pole halb, pigem teha natukene kauem ja hästi, kui hiljem vigu kõrvaldada.

Mis saab Sauel asuvast hiigelmajast, kunagisest Harju EPT peahoonest?

Meie poolt jääb maja tühjaks. Mis saab edasi, seda teab ja otsustab omanik ehk Riigi Kinnisvara AS. Kunagine EPT ja hilisem prefektuuri peahoone on suur, kõle ning seda on kallid ülal pidada.

Räägime nüüd ka politsei igapäevatööst. Millised on olnud suurimad mured ja tegemised Teie töötamise ajal, seitsme kuu jooksul?

Midagi väga tõsist ega ületamatut ei ole olnud. Kõige tähtsam töö on tegevus noortega. Püüame neid hoida eemal nar-

kootilistest ainetest, alkoholist ja tubakast. Kui panustame praegu tööle noortega, siis on tulevikus ka teiste asjadega lihtsam.

Juhtidel on tekkinud arusaam, et kui on lubatud 50 km/h, võib rahulikult sõita 60 km/h.

Liikluses on prioriteedid joo- bes juhtide liiklusest kõrvaldamine, kergliiklejate ohutuse tagamine ning lubatud maksimaalsest kiirusest kinnipidamise ja turvavarustuse kasutamise kontrollimine. Kindlasti on nende prioriteetide järgimine oma mõju avaldanud liikluses hukkunute arvu vähenemisele. Samuti ei saa normaalseks pidada, et juhtidel on tekkinud arusaam, et kui on lubatud 50 km/h, siis võib rahulikult sõita kiirusega 60 km/h. Seejuures pole vahet, kas rikumise tuvastab liikluskaamera või patrullpolitseinik.

Milline on kuritegevuse tase Lääne-Harju omavalitsustes?

Olen tutvustanud mulluseid andmeid ka volikogude istungitel. Need on registreeritud kuriteod valdade/linnade lõikes tuhande elaniku kohta. Absoluutset tõe need ei näita. Aga järeldusi saab teha.

Väikseima kuritegevuse tasemega on Harjus Kiili vald, järgnevad Harku vald, Saue linn ja Saue vald. Siis tulevad Keila linn ja Nissi vald. Nendes omavalitsustes on tuhande elaniku kohta alla 20 kuriteo.

Edasi on Kernu ja Padise vald. Eesti keskmine tase on 27,94 kuritegu tuhande elaniku kohta ning sinna lähedale jäävad Paldiski linn ning Nissi ja Keila vald. Harju maakonna keskmine on veidi üle 30.

“Kos kolimisega Keilasse saame korralikud töötingimused. Ruumid ja keskkond motiveerivad paremini tööd tegema. Kui inimestel tekib rutiin, siis on asi halb,” kinnitas Vahur Tamuri. Allar Viivik

KESKKOND

Suvises Keilas suur ehitus – paigaldatakse uus tänavavalgustus

■ Keila on üks seitsmest Eesti linnast, mis SA Keskonnainvesteeringute Keskuse (KIK) kaasabil saab uude ja säästliku tänavavalgustuse süsteemi. Linnas vahetatakse välja 850 valgustit ning ehitustööd selleks algavad juba käesoleval suvel.

projekti varustada pea 6500 masti ning masti vundamendiga. Kui laseksime materjalid hankida iga linna ehitajatel, siis halvimal juhul võib materjalipuuduse tõttu mõnes linnas tööde algus oluliselt viibida.

Lepingutesse jõudes lasub põhikoormus ja vastutus töö õnnestumise eest lisaks töövõtjale just tänavavalgustuse munitis-paaletevõttel. Viimane peab lepingupoolena tagama töövõtjale õigeaegselt piisava lähteinfo ning hoidma silma peal nii töö kvaliteedil kui ka ajagraafikus püsimisel.

Linnaelanike roll

Kui seni on projektiga otsest seotud olnud KIK ja kohalikud omavalitsused, siis nüüd liitub projektiga ka kolmas osapool – linnaelanik. Tänavavalgustuse projektiga kaasnevad linnades alates suvest väga ulatuslikud ehitustööd, mis linlaste tavapärasest elurütmist ja liikumist mõjutavad. Samas on selge, et ilma kaevamistöödeta poste ja maakaableid ei pane. Seetõttu on linnaelanike, sealhulgas Keila elanike mõistev suhtumine projekti laabumiseks äärmiselt oluline. Sest põhjus, milleks kogu töö ette võetakse, on ju inimeste parem elukeskkond.

Projektiga jõuab Keila linna tänavatele tänavavalgustussüsteem, mis säästab nii keskkonda kui ka kohaliku omavalitsuse raha. Energiasääst saavutatakse ökonoomsete leedvalgustite kasutuselevõtu ja valgustuse paindliku juhtimisega. Prognoosi kohaselt hoitakse seitsmes linna tänavavalgustuse uuendamise programmi elluviimisel aastas kokku ligi 5 GWh elektrit. Täna elektrit energiat hindu arvestades on see pool miljonit eurot aastas. Lisaks vähendab projekt kasvuhoonegaaside emissiooni. Prognooside kohaselt lausa 169 000 tonni 30 aasta arvestuses.

Muutused silmaga näha

Projekti lõpuks saab iga linlane tajuda muutust tänavatel oma silmaga. Leedvalgustite valgusreostus on minimaalne, mistõttu linnade kohalt väheneb öine valguskuma. Ka paistavad leedidega valgustatud piirkondades värvid realistlikumad. On tõestatud, et parem ja tõetruum nähtavus aitab vähendada liiklusohtlike olukordi ning piirata kuritegevust.

Nii kohalikust omavalitsusest kui ka KIKi kodulehelt leiab Keila linnakaardi, kus on ära märgitud, missugustel tänavatel ehitustööd teostatakse. Kui mõnel Keila elanikul peaksid tekkima seoses projektiga küsimused vahetult enne ehitustööd või nende ajal, siis võite julgelt pöörduda nii kohaliku omavalitsuse kui ka KIKi poole. Meie kõigi eesmärk on, et projekt saaks tehtud kvaliteetselt ning linnaelanikke rõõmustaks. Lisaks Keilale asendatakse iganenud tänavavalgustid leedvalgustitega ka Võrus, Valgas, Kuressaares, Paides, Jõhvis ja Haapsalus.

Tõnis Kurrik

KIKI tänavavalgustuse projekti-juht

Projekt algas tunamullu sügisel, kui Austriaga sõlmiti CO2 kvoodimüügi leping. Saadud tulu eest otsustati rajada seitsmesse Eesti linna keskkonnasõbralik tänavavalgustussüsteem. Projektis osaleda soovivaid linnu oli palju. Valik tehti arvestades Austriaga sõlmitud müügilepingu tingimusi, mille järgi pidi valitud linnas elanike arv olema vahemikus 8 000-15 000.

Eelduseks oli ka kohaliku omavalitsuse nõusolek vahetada välja pea kogu senine valgustus. Keila puhul olid need nõuded täidetud.

Mastaapne projekt

Ehitustööd seitsmes linnas viiakse läbi samaaegselt ning ühtekokku vahetatakse välja 11 000 tänavavalgustit. Sellises mastaabis projekt on erakordne ka Euroopas, sest varasemalt pole kvoodirahade eest tänavavalgusteid nii ulatuslikult renoveeritud.

Eeltöö linnades algas eelmise aasta hiliskevadel, kui kuulutati välja geodeetiliste mõõdistustööde hange ning samal ajal viidi koostöös kohaliku linnavõimu ja Tallinna Tehnikaülikooliga kõigis linnades läbi teabepäevad nii elanikele kui ka võrguvaldajatele.

Parem ja tõetruum nähtavus aitab vähendada liiklusohtlike olukordi ning piirata kuritegevust.

Esimene ulatuslikum väljakutse oli geodeetiline mõõdistamine. Kuna töid tuli pidevalt kooskõlastada võrguvaldajatega, oli ajagraafikus püsimine mõõdistajatele suur väljakutse. Sellele järgnes projekteerimine, iga linn sai just neile sobiva lahenduse. Täna oleme jõudnud ehitushangeteni, mille läbiviimine on KIKi ülesanne.

Rekordarv hankeid

Esimene materjalihaange on juba välja kuulutatud. Kevadel plaanime läbi viia veel kümme hanget: kaks materjalihaange, seitse ehitushanget ning ühe omanikujärelevalve ja inseneritööde hanke. Kuigi tavaliselt vastutab projektis materjalide eest ehitaja, siis seitsme linna valgustusprojekti on oluline, et enne ehitustööde algust oleksid materjalid juba olemas. Projekti mahud on Eesti mõistes suured ning laovarused sellistes kogustes ei hoita. Näiteks esimeses hankes otsime me pakkujat, kes suudaks

14-aastane Theodor Gunnar ja Aado Salumäe lähevad sel aastal just niisuguse lennukiga Soome võistlema. Eeloleval nädalavahetusel külastavad nad Helsingit, kus toimub iga-aastane mudelismimes.

Kristjan Terase

HARJUMAA PILOODID KÄIVAD SOOMES VÕISTLEMAS

Lennuklubi juht: noori jääb paraku vähemaks

■ Eesti vanima mudellennuklubi juht Aado Salumäe loodab, et noored ei kaota tulevikus huvi väikeste masinate vastu. Tema sõnul aitab lennumodelism arendada loovat ja tehnilist mõtlemist.

Kristjan Terase

kristjan@harjuelu.ee

Mudellennukeid on Keila vallas Karjaküla lähedal juba aastakümneid valmistatud. Igal nädalal käivad siin kohalikud noored, kes ehitavad pisemaid mudeleid ja õpivad lennunduse põhitõdesid. Kindel on see, et kunagi ei tõuse siit õhku vaid üks lennuk – klassiruumina kasutatav Antonov 12.

Päevinäinud transpordilennukis tegutseb Eesti esimene mudellennuklubi, mida juhib Aado Salumäe. 40 Eesti meistritiitliga Salumäe hakkas mudellennundusega tegelema juba 1951. aastal. 63 aastat hiljem võib teda ikka veel kohata Keila Mudellennuklubi ainulaadsetes "hoones". Igal esmaspäeval ja kolmapäeval toimuvad siin meistrdamise ja lennutamise õhtupoolikud.

Võisteldakse välismaal

Kui 1991. aastal, mil klubi avati, tegutses Antonovi kaubaruumis korraga 40 noort, siis tänaseks on see arv poole väiksemaks jäänud. Mõõdunud aasta seisuga kuulus mudellennuklubisse 21 liiget.

"Eks ajad olid erinevad. Siis kui mina alustasin, polnud meil mingeid rahaprobleeme. Kõik

TEAVE

Lennuklubi lugu

- Keila Mudellennuklubile kuuluv transpordilennuk An-12 toodi Eestisse 1989. aastal. Ülemistel maandunud lennuk pidi algselt jääma Tallinnasse Tehnikute maja juurde, kuid see ei mahtunud teekonnale jäänud trolliliinide alt läbi.
- Lennuki küsis Eestile Tehnikute maja direktor Aksel Puust. Korraldus saadeti Haridusministeeriumist otse õhujõudude peastaapi Moskvasse ning lennuk jõudis kohale kõigest kuu aja pärast.
- Eesti vabariigi taasloomise ajal eemaldati lennuki saba-tüürlt Nõukogude Liidu sümbolika.

väljasõidud ja võistluseid said korraldatud. Täna on klubis aga liikmemaks ning meie tegevust toetab Keila linnavalitsus ja Harju Elekter," lausub Salumäe.

Lenduritel on tänapäeval võimalused muidugi laiemad. Suheldakse välismaa kolleegidega, käiakse mujal võistlemas ning internetist tellitakse stabilisaatoreid, servomootoreid ja muid vajaminevaid juppe.

"Liidu ajal saadeti igal aastal kõikidesse vabariikidesse 70 kuni 80 kilogrammi balsapuud. Sügiseti toimus suur jagamine, kus iga üks sai vastavalt võistlusklassile paarsada grammi puitu," meenutab Salumäe, kes kuulus omal ajal Eesti koondisse ning sai seega alati vajamineva koguse ülikergest materjali.

Kogenud piloodi sõnul vajavad noored tänapäeval rohkem juhendamist mudelite ehitamisel, kuid lennuoskusele ei saa midagi

ette heita. Kaks aastat tagasi liitus klubiga Theodor Gunnar, kes Aado sõnul on sedavõrd andekas, et peab lendama profimudelitega. Noormehe enda valmistatud lennukid ei küündi veel lihtsalt vajalikule tasemele.

Sel aastal minnaksegi ühiselt Soome, et panna õpitud oskused proovile. Vanuse tõttu ei saa Theodor Gunnar veel täiskasvanutega võistelda, kuid Aado Salumäe on veendunud, et ka karmimas konkurentsis tuleks vaid 14-aastane aastane poiss paremate hulka.

"Minu jaoks võistlused ongi palju lõbusamad. Seal saan ma näidata, mida oskan," ütleb noor lendur ise.

Õpetlik hobi

Keila Mudellennuklubi hoovil asub ka ainulaadne ohimudelite plats, millel pilootidele on väga tihti vaja näha. "Meil on siin kümnekond lennukit. Mina saan mudeli val-

mis ehitada, minna platsile, panna ohjad külge, tankida paagi täis, tõmmata lennuki õhku ja anda pulga üle. Kõik on õppinud lennutama, aga rohkemat mitte. See teeb kurvaks," räägib Salumäe.

"Näiteks koolivaheajal ei tulnud mitte ühtegi inimest siia. Kujuta vaid ette, oli ju ideaalne ilm. Laadisin kõik akud ära, ootasin ja imestan, et miks kedagi ei tule. Siis alles meenus, et käimas on koolivaheaeg."

"Talvel on soojem õhk metsade kohal," kõlab klassiruumi nurgast.

Kuid lendamine ei tähenda vaid mudelite meisterdamist ja võistlemist. Aado Salumäe sõnul on äärmiselt vajalik, et noored õpiks vaatama, kus lendavad linnud, sest seal on tõusev õhk. "Talvel on soojem õhk metsade kohal," kõlab klassiruumi nurgast.

Kui tugev tuul või vihm lendamist ei soosi, saavad õpilased treenida lennusimulaatoril, mida sel nädalal ka usinalt kasutati.

Kui noori on vähe ja mudeleid üle, siis tekib küsimus: miks ei käi lendurid end koolides tutvustamas? "Me ei reklaami end, vaid meie filosoofia on see, et kel on huvi, see leiab meid ise," ütleb Aado poeg Eero Salumäe, kes tegeleb aerofotograafiaga. Ka Aado on seda meelt, et päris jõuga ei peaks noori siia tooma, sest elu on näidanud, et sel juhul kipub huvi kiiresti kaduma.

“OLÜMPIA PÄÄSTIS MINU HALVA HOOAJA”

Johanna Talihärm jagab end õpingute ja spordi vahel

■ 20-aastane laskesuusataja Johanna Talihärm on pärit Kuusalu vallast Leesil külast ning õppinud Kolga koolis. Kui sportlane vähegi õppimise ja treeningute vahel aega leiab, püüab ta kodusid paiku külastada.

Allar Viivik

allar@harjuelu.ee

“Hooaeg on aprilliks läbi ning lumi, niipalju kui seda oli, on ära sulanud. Praegu keskendun koolile. Õpin Tallinna Tehnikakõrgkoolis kaugõppes transporti ja logistikat. Ees on veel kolm aastat ning lõpudiplom annab bakalaureuse. Saab minna edasi TTÜ magistriõppesse,” ütleb Talihärm usutluse alguses.

Kuidas Sa ennast õppimise ja spordi vahel jagad?

Kooli on aastas kuus nädalat. Praegu just ongi õppenädal. Eri graafikut minul ei ole. Et päevases on sama eriala, siis käin mõnikord ka nende loengutes või konsultatsioonide ajal vastamas.

Millal ja kus selgus, et pääsed Sotši taliolümpiale?

IBU karikas toimus 18. jaanuaril Saksamaal Ruhpoldingus. Ning kaalukausil olin mina ja Kristel Viigipuu. Kes tegi parema aja, see pidi saama ka olümpiapileti. Selle võistluse oli meil päris võrdsed. Seekord tegin IBU karikal elu parima võistluse ning sain 11. koha.

Rõõm olümpiapileti üle oli suur, aga veel suurem oli rõõm kordaläinud võistluse üle. Sest kogu hooaja alguse stardid läksid sisuliselt metsa. Olin sügisel pikalt haige. Olümpia päästiski minu halva hooaja.

Sotši ei olnud sulle võõras koht. Mullu osalesid seal peetud maailma karika etapil.

Mulluse aasta märtsis ja tänavu veebruaris nähtud linnad erinesid täielikult. Kohati tundus, et olen sattunud hoopis teise kohta. Rajad ning staadion olid samad. Kuid olümpiaküla ning muud rajatised olid justkui maa alt kerkinud.

Sellel olümpial särasid laskesuusaradadel Martin Fourcade, Darja Domratšova ning Ole Einar Björndalen. Milline on suhtlemine nendega?

Ma ei näinud neid esimest korda. MK etappidel olen kohtunud ning olümpiaeeses laagris samuti. Ma ei saa öelda, et nemad oleks mu suured sõbrannad või sõbrad, kuid natuke oleme suhelnud ikka. Ma ei võta neid kui suuri staare, vaid kui tavalisi inimesi.

Mis juhtus Kaisa Mäkäräineniga? Tema parim koht oli olümpial kuues. Ometi võitis soomlanna hiljem maailma karikasarja.

Ta oli haige. Kogu küla sai ju

“Praegu keskendun koolile. Õpin Tallinna Tehnikakõrgkoolis kaugõppes transporti ja logistikat,” ütleb Johanna Talihärm.

Allar Viivik

ARVAMUS

KAIJA PARVE

Seitsmekordne maailmameister

Johanna tegemistega ma väga kursis ei ole. Aga niipalju, kui kokku olen puutunud, siis Johanna näol on kindlasti tegemist väga andeka, tööka, tahtejõulise ja sihikindla sportlasega. Ta on seadnud endale kõrged sihid ning püüdnud teravama tipu poole. Kuna ta on laskesuusataja kohta veel väga noor, siis arenguruumi on veel küll. Kuigi tippu on pikk ja raske tee, on tal siht silme ees, ja usun, et ta oskab unistada suurelt. Ma usun, et tulevikus kuuleme temast veel palju.

valmis paar päeva enne võistlusi. Majades oli tolm, õhk oli kuiv ning see mõjus kurgule ja hingamisteedele. Ka mina jäin nii haigeks.

Kuidas enda esinemisega rahule jääd? Parim koht oli 7,5 kilomeetri distantsil 84 võistleja hulgas 48.

Ma ei teinud suuri eesmärgi kohtade suhtes. Eesmärk oli lasta hästi ja suusatada, keskendusingi sellele. Ja esimest korda elus lasin võistlustel kõik märgid maha.

Kuidas Sa treenid? Kas põhitöö saab tehtud tiirus või suusarajal?

Kevadel algavad treeningud laskmisega tiirus ilma kõrge pulsita. Laseme ühekaupa ning viie-

Sotši olümpiarõngaste all sõitis Talihärm kolmel distantsil ning teatevõistlusel.

kaupa, kiiremini ja aeglasemalt. Füüsiline treening hakkab samuti kevadel, kuid on alguses eraldi. Suvel paneme kaks asja kokku ehk teeme komplekstreeningut, (rull)suusatad, lased või jooksed ühe ringi ja siis lasketiiru ning nii mitmeid kordi.

Kuidas sinust sai laskesuusataja?

Ema Maire tegeles kunagi laskesuusatamisega. Kuid mitte kunagi tiptasemel. Kui ma tulin Leesilt Tallinna kooli, siis ei käinud ma kusagil trennis. Aga tahtsin midagi teha. Kodu oli tavaline, et sõitsin sõbranna juurde või randa rattaga. Vastupidavusalad, nagu jooks, on mulle ka meeldinud. Ja siis tekkiski mõte minna suusatreeni. Mind hakkasid juhendama Aita ja Tõnu Pääsuke. Poolteist aastat peale tavalist suusatamist võtsin ka püssi kätte. Aga olin siis juba 14 aastat vana.

“Raske treeningul, kerge võistlustel”. Selle põhimõtte järgi toimuvadki pikad laagrid ning suvine treening.

2x erakogu

Grete Gaim oli toona mulle eeskujuks, sest ta võitis pidevalt meie vanuseklassi kohalikel võistlustel.

Kodu on ikka Kuusalu vallas Leesil?

Jah. Esimeses klassis õppisin küll Tallinnas, kuid teisest

kuuenda klassini Kolga keskkoolis.

Viimati käisin Leesil möödunud pühapäeval. Kõige kurvem ongi see, et oktoobrist märtsini pole ma Eestis. Näiteks möödunud hooajal olin vaid kaks nädalat siin. Kogu selle ajaga eriti ei jõua.

Parimad politseiujud selgusid Keilas

■ Keila tervisekeskuse ujulas selgitati välja tänavused politsei meistrid ujumises. Põhja prefektuur jättis seekord koju nii mõnegi esikoha.

Helen Uldrich

PPA kommunikatsioonibüroo vanemspetsialist

Naiste 50+ vanuseklassis oli edukaim Sirje Eirand Ida prefektuurist. Ta võitis oma vastaseid kindlalt nii vabatehnikas, rinnuli kui ka seliliujumises. Seda distantsil 50 meetrit. Naiste vanuseklassis 40-49 võitis Jelena Všivtseva Lõuna prefektuurist 50 meetri vabalt- ja rinnuliujumise. Seliliujumises oli edukaim Irina Mihhailova Ida prefektuurist.

Naiste vanuseklassis 30-39 sai Janne Vaarma Lääne prefektuurist kaela kõigi kolme 50 meetri distantsi ujumissuuna meistrimedalid. Sama kordas ka Olga Kabak Ida prefektuurist ja seda vanuseklassis -29 eluastat.

Tublid üksikvõistlejad

Meeste vanuseklassis 50+ oli vabatehnika kiireim Mart Linus Lõuna prefektuurist, rinnuliujumises Peeter Ploom politsei- ja piirivalveameti logistikabüroost ning seliliujumises Enn Kuusik Ida prefektuurist.

Vanuseklassi 40-49 sai vabatehnikas võidu Kaido Atspol Põhja prefektuurist, rinnuli distantsi võitis Sergei Andrejev Ida prefektuurist ning selili Oliver Purik Põhja prefektuurist. Meeste vanuseklassis 30-39 vastastilis ujus kõige kiiremalt Aleksei Osokin ja rinnuli Maksim Alteberg. Mõlemad töötavad Ida prefektuuris. Selili läbis 50 meetrit kõige kiiremini Erik Koitla kaitsepolitseiametist.

Vanuseklassi -29 oli edukaim Mark Lutsevits Sisekaitseakadeemia politsei- ja piirivalvekolledžist, võites kuldmedalid kõigil 50 meetrit distantsidel.

Teates parim põhi

Teist aastat võistlusprogrammis olevas 500 meetri vabatehnika ujumises said politsei meistrimedalid kaela Olga Kabak Ida prefektuurist (8:07.28) ja Mark Lutsevits Sisekaitseakadeemia politsei- ja piirivalvekolledžist (6:01.48). Teateujumise (4x50 m) paremusjärjestus oli aga järgmine: esikoht Põhja prefektuuri I võistkonnale (Birgit Siim, Oliver Purik, Juri Kivisoo ja Kaido Atspol), teise koha sai Ida prefektuur I (Olga Kabak, Aleksei Zaitsev, Aleksei Osokin ja Sergei Andrejev). Hinnatava pronksikoha viis koju Lõuna prefektuuri I koosseis (Jelena Všivtseva, Aleksei Somerla, Andrei Ihvanenko ja Marek Pugatsov).

Põhja prefektuur I võistkond koosseisus Oliver Purik, Juri Kivisoo ja Kaido Atspol (pildilt puudub neljas võistleja Birgit Siim).

Rein Künnap

Esimest korda elus lasin kõik märgid maha.

Pileti 17.04 kontserdile “Kevad koputab” Padise mõisas võitis Maara Loonurme, palju õnne! Selle lehe ristsõna lahendajate vahel läheb loosi 2 piletit ZOOEXPO näitusele Tallinnas 19. aprillil. Vastused saata vastus@harjuelu.ee või toimetusse Pärnu mnt 139E/11, Tallinn, 11317, loosi jõuavad vastused, mis saabunud hiljemalt kolmapäeval (palume lisada telefoninumber). Eelmise ristsõna vastus: Keila-Joa mõis.

 PÖLLUMEES MART RIISBERG	🔹	Hull	...-Endrik Kerge	Raadius	Air France	Raha-ühikud	Eesti Kaitseväe juhataja eesnimi	... Lundver	Teravili	Tesla	🔹	Loomingu Raamatu-kogu	Katoliku munga-kloostri ülem	Sultani naised	Skeleti osa	Aar	🔹	Vana naine	Kaksis-
	Põngerjas, rüblük										Vähese rasva-sisaldusega Püsi						Edward Luuletaja (1921-1985)		
	Hõbe			... Arrak (tegelane "Kättemak-sukontoris") Pildipill						K.-Aasia vanker Hea isuga						Piljardi-kepp ... di Fiemme			
	Inglise k. eitus				Herpes Transpor-disõlm							Luuletaja ja tõlkija Pikk ja sihvakas							Itaalia maakood
	J naaber		Õlifirma Sigareti-mark					Arvuti-firma Eteen					Kübe Kuuli- või tabletiku-juline ime-misravim					Jood Norme sisaldav eeskiri	
Atlant							Laht Lääne-mere-soomlane				Apellat-siooni-kaebuse esitaja Linn Venemaal								
🔹	Orjus	Triihoom	Ilmastu	Rocca ... Mare	Rahaline laen					Sihitult hulkuma Rehvi-firma						Väljasur-nud lind Naisenimi			
Aina, üha					VASTUS Näitleja	◯	◯	◯	◯	◯	◯	◯	◯	◯	Poliitik Haisu-loom				Näitleja ... Aru
Lill					Kääne (lühend.) Internatio-nal Theat-re Institute			Rändrahva laager Ajakirjade Kirjastus				Hiidlaine Rahaühik							
... Klas				Veni, ..., vici Apsat			Näitleja Koorijuht			Olümpia-pronks Araabia riik							a, ..., the Keeld		
🔹	Tööriist Lehtpuu					Sik-... Linn					Kaunidus Naisenimi				...ütlus ... Nool				
Rooma 50		Kuvar Kreeka täht						Normist kõrvale-kalduv Märgala								la-diees Kunst (inglise k.)			
... kinnitab reeglit					Eel-vangistus Piko-meeter				Laulja ... and down				Vähk Järjest. tähed						Imagi-naarühik
Jõgi Itaalias		Mäe ülaosa Null				Lühikese varrega piip Neljapäev				Nii, mait-sev, et viib keele ... Hapnik				Kinnitus-vahend Anno					
Keha-asend					Puuvili			Väike hobune				Infoühik					EESTI RAHYA RISTSONAD RISTIK		

Helgi Nurger 70

Käesoleval kevadel täitub 70. eluaasta Helgi Nurgeril, kes on tubli ema, vanaema, vanavana-ema, tädi ja vanatädi. Sel kaunil tähtpäeval soovime tunnustada seda erilist naist, keda iseloomustab oskus jagada kuhjaga tu-ge ning kodusoojust neile, kes seda vajavad.

Helgi alustas tööelu Nissi haiglas sanitarina ning lõpetas Järve haiglas hooldajana, ta oli hinnatud töötaja ning hea suht-leja. Helgi prioriteetideks on aga alati olnud perekond ja kodu ning lähedaste heaolu. Elu on pakkunud talle mitmeid raskeid katsumusi. Üheks neist tütre noores eas põetud raske haigus, mille tagajärjel laps jäi kurdiks. Mida üks ema sellises olukorras läbi elab, teab vaid see, kes on samasuguse katsumusega silmitsi seisnud.

Lapsel läks aga hoolimata haigusest hästi. Tütrest sirgus tubli naine, kes leidis enda kõr-vale toetava abikaasa, samuti kurtuse diagnoosiga mehe, ning nende perre sündis kolm last.

See oli aeg, kui Helgi oli kor-raga nii ema kui vanaema rollis. Ta abistas oma suuri lapsi (tütart ja väimeest) välismaailmaga suhtlemisel ning oli lapselastele

hindamatuks toeks koolis käimi-se ajal. Oma toetava panuse an-dis Helgi ka vennatütre kasva-tamisel ning on nüüd tema laste jaoks justkui vanaema. Tema oma lapselastest on tänaseks kasvanud tublid töö- ja perekon-nainimesed, pere pisimal on veel pooleli elukutse omandamine. Helgi ise saab aga nautida vana-vanaemaks olemist.

Pere kõrvalt on Helgil jagu-nud hoolt ja tähelepanu teistelegi lähedastele. Helgit tunnevad sõbrad ja sugulased inimesena, kellele saab kindel olla, kes mure korral on alati valmis ära kuu-lama ning kes oskab vajadusel taktitundeliselt abistada.

Õnne juubeliks, kallis Helgi! Soovivad head sõbrad ja tut-tavad Nissist.

Ülestõusmispühad Risti kirikus

Reedel, 18. aprillil kell 13.00 suure reede jumalateenistus.
Pühapäeval, 20. aprillil kell 13.00 ülestõusmispüha jumalateenistus ja pühapäevakool.
Pühapäeval, 27. aprillil kell 13.00 I ülestõusmispüha-järgne jumalateenistus ja pühapäevakool.

Info www.ristikirik.ee, tel 5564 9256.

LOOMADE HOIUPAIK

MÄLUMÄNG

140339
Vanus 1 aasta
Sugu Tüdruk
Leitud Türisalu, 31.03.2014
Loovutus 13.04.2014

140395
Vanus 9 aastat
Sugu Poiss
Leitud Kiili alev, 03.04.2014
Loovutus 16.04.2014

12944
Vanus 1 aasta
Sugu Tüdruk
Leitud Lehola küla, 05.04.2014
Loovutus 18.04.2014

12946
Vanus 1 aasta
Sugu Poiss
Leitud Lehola küla, 05.04.2014
Loovutus 18.04.2014

Tallinn, Viljandi mnt 24D. Tel. 621 7746; 5349 4045.
www.loomadehoiupaik.ee

Kevadmnemo 2014 3. mäng

1. 24. veebruaril 2003. aastal anti üle riik-likud preemiaid. Teiste hulgas võttis peami-nister Siim Kallaselt preemia vastu mees, kes on olnud Kallase pinginaaber. Ta ütles hiljem naljatades: “Ühest pinginaabrist sai tuntud laulja. Teisest pole siiani midagi tarka tulnud!” Kellest on jutt?

2. Maginot' liini ehitas Prantsusmaa 1927-36 idapiiri kaitseks. Umbes 380-kilomeetrine kindlusvöönd kulges Saksamaa ja Luksemburgi piiril. Aastatel 1936-40 ehitati vastu Belgiat selle jätkuliini, mida nimetati ka ühe riigi-tegelase järgi. Kelle?

3. Teatmeteostes märgiti, et see näitleja sündis 23. aprillil 1918. Tegelikult on sünniaeg 23. aprill 1917 ja koht Teri-joki. Ta ei saanud surmani lahti tuntuimast rollist ehk joo-diku või äbariku osast. Kui pudelimehed tänaval küsisid, et kas kolmandaks tulete, vastas mees: “Olen alati neljas! Selline on kontseptsioon!” Kes niimoodi vaimutses?

4. Selles Eesti linnas on olemas Raudtee tänav, kuigi raudteed ei ole seal kunagi olnud. Küll on asulas Tantsu-mägi, Tikste oja ning Riiska järv. Aastal 2002 käivitati hüdroelektrijaam. Linnast 10 kilomeetrit eemal asub Ees-ti sügavuselt teine järv Udsu (30,25 meetrit). Mis asula?

5. Nimelisi lennujaamu on maailmas mitukümmend. 1922. aastal avati Moskva-Königsbergi rahvusvaheline liin. Moskva jaam sai toona tuntud mehe nime. Viimast siiski hiljem kahetseti väga sügavalt ja nimi võeti lennu-jaamalt ära. Milline nimi?

6. Küsitava käsitöölase ainus diplomeeritud meister Eestis on praegu narvalanna Olga Kublitskaja. 20. sajandi tun-tuim nimi oli aga Ljubov Mitt. Suurimat erakogu aga omab Alla Meos. Mis käsitöölase?

7. Nii nimetatakse kappi või nišši, millest hoitakse kirikus armulaualeiba. Gooti arhitektuuris ehistornike, hiljem kuni barokini välja tähistas see mõiste altaribaldahhini. Eelmise voo-ru vastused: 1. Faberge lihavõttemunad, 2. Loksa linn, 3. leitnant-kuberner, 4. rukkirääk, 5. “Pikk tee düünides”, 6. ansambel “Kuldne Trio”, 7. Tallinna ti-muka mõök. Eelmise voo-ru punktid: T. Kuuskme, A. Es-penberg ja T. Välba 14, P. Böckler 12 punkti. Küsimused koostas Allar Viivik. Vastused saatke allar@harjuelu.ee.

ESMASPÄEV 14.04 ETV

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla: Kes on ükskõiksem?
09.55 Terevisioon*
11.55 Maahommik*
12.40 Klassikatähed 2014: Finaal*
14.00 Üks tegu: Peenrategu
14.10 Vaalasaarte Maria, 12/12: Kodu*
15.00 Waterloo Roadi kool*
16.00 Holby City haigla: Kes on ükskõiksem?*17.00 Aktuaalne kaamera
17.05 Önne 13
17.35 Uued trikid: Käpardid õlletehases
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Osoon
20.35 Meie inimesed: Eduard
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Välisilm
22.10 Välisilma dokk: Süüria: tagasipöördumine Homs
23.45 Saada söber Euroopasse, 7/13*
00.10 Ringvaade*
01.15 Uued trikid: Käpardid õlletehases*
02.12 ERR uudised

KANAL2

06.00 Punased roosid, 733/800*
06.55 Timon ja Pumba: Kahekesi loomaaias
07.20 Delfiin Flipper: Tähestast
07.50 Kass Oggy ja kurjad prussakad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane, 113/158*
10.00 Manhattani tihkatriinu, 114/163*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5734
11.30 Sajandi armastus, 33/63*
14.00 Sõbrad: Phoebe'i küpsised
14.30 Sõbrad: Racheli abiline
14.55 Punased roosid, 734/800
16.00 Küladetektiivid, 263: Ohtlik hindamine
17.00 Manhattani tihkatriinu, 115/163
18.00 Süütu süüdlane, 114/158
19.00 Reporter
20.00 Saladused: Inetu pardipoja kättemaks
20.30 Naabriplika: Sõbrad?
21.30 Tohter Olaf
22.30 Kaks ja pool meest: Võta sulg ja astu järjekorda
23.00 Bordell 232: Ebastandardne pakend
00.05 Nikita: Mäng tulega
01.00 Ärapanija*
01.30 Klikitähed: Oskused ja tünad
02.20 Kuldvillak*
02.50 Reporter*
03.40 Küladetektiivid, 263: Ohtlik hindamine*
04.25 Rosamunde Pilcher – Hõivatud südamed*. Romantiline draama

TV3

06.15 Beyblade: metallisandad
06.40 Pucca
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.30 Phineas ja Ferb
08.00 Marina ja kapten, 94*
09.00 Kirgede torm*
10.35 Vaprad ja ilusad, 6705*
11.05 Top Shop
11.20 Reisijaht
12.00 Grey anatoomia: Silmapilgutus
13.00 Võta või jätta*
14.30 Võimalik vaid Venemaal*
15.00 Seitsmes taevas: Närvilised ajad
16.00 Vaprad ja ilusad, 6706
16.30 Marina ja kapten, 95
17.30 Kirgede torm
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Kaua võib!
20.30 Suletud uste taga: Jaan vihkab kooli
21.30 NCIS kriminalistid: Vabadus
22.30 KIN03: Hulk. Ulmepõnevik
01.15 Hawaii 5-0: Piraat
02.05 Viimane hoiatus: Omade tulistamine
02.50 Ära usalda mõrda korterist
23: Hinne D
03.20 Suletud uste taga: Jaan vihkab kooli*
04.10 Kaua võib!*
04.35 Seitsmesed uudised
05.25 Reisijaht*
05.50 Stop!*

TEISPÄEV 15.04 ETV

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla: Kevadliil
09.55 Terevisioon*
11.55 Prillitoos (subtiitritega)*
12.55 Osoon (subtiitritega)*
13.25 Välisilm*
14.00 Traali-vaali: Ingel tuleb külla
14.30 TV 10 olümpiastarti: III etapp*
15.00 Waterloo Roadi kool*
16.00 Holby City haigla: Kevadliil*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.05 Önne 13
17.35 Uued trikid: Mustkunsti imed
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Vabariigi kodanikud
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 OP! film
22.10 Pärandus, 4/10
23.05 Hyacinth Bucket, 8/10*
23.35 Ringvaade*
00.40 Uued trikid: Mustkunsti imed*
01.39 ERR uudised

KANAL2

06.00 Punased roosid, 734/800*
06.55 Timon ja Pumba: Pumba lotovõit
07.20 Delfiin Flipper: Upu või uju!
07.50 Kass Oggy ja kurjad prussakad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane, 114/158*
10.00 Manhattani tihkatriinu, 115/163*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5735
11.30 Saladused: Inetu pardipoja kättemaks*
12.00 Naabriplika: Sõbrad?*13.00 Seotud: Proovi kõndida minu kingades*
14.00 Sõbrad: Kihlusfoto
14.30 Sõbrad: Tukastajad
14.55 Punased roosid, 735/800
16.00 Küladetektiivid, 264: Viimane pihilkäik
17.00 Manhattani tihkatriinu, 116/163
18.00 Süütu süüdlane, 115/158
19.00 Reporter
20.00 Krimi
20.30 Kodutunne
21.30 Viimane võmm: Ma olen nende kõigiga maganud
22.30 NCIS Los Angeles: Au ja uhkus
23.30 Stealth – superhävitaaja. Märul
01.40 Ekstreemkalapüük Robson Greeniga: Uus-Kaledoonia
02.25 Söber koer*
02.50 Reporter*
03.40 Küladetektiivid, 264: Viimane pihilkäik*
04.25 Katie Fforde – Diagnoos: armastus*. Romantiline draama

TV3

06.15 Beyblade: metallisandad
06.40 Pucca
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.30 Phineas ja Ferb
08.00 Marina ja kapten, 94*
09.00 Kirgede torm*
10.35 Vaprad ja ilusad, 6705*
11.05 Top Shop
11.20 Reisijaht
12.00 Grey anatoomia: Silmapilgutus
13.00 Võta või jätta*
14.30 Võimalik vaid Venemaal*
15.00 Seitsmes taevas: Närvilised ajad
16.00 Vaprad ja ilusad, 6706
16.30 Marina ja kapten, 95
17.30 Kirgede torm
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Kaua võib!
20.30 Suletud uste taga: Jaan vihkab kooli
21.30 NCIS kriminalistid: Vabadus
22.30 KIN03: Hulk. Ulmepõnevik
01.15 Hawaii 5-0: Piraat
02.05 Viimane hoiatus: Omade tulistamine
02.50 Ära usalda mõrda korterist
23: Hinne D
03.20 Suletud uste taga: Jaan vihkab kooli*
04.10 Kaua võib!*
04.35 Seitsmesed uudised
05.25 Reisijaht*
05.50 Kaua võib!*

KOLMAPÄEV 16.04 ETV

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla: Tehniline nokaut
09.55 Terevisioon*
11.55 Meie inimesed: Eduard*
12.20 OP! film*
12.55 Puudutuse aeg: Brita Kikas*
13.00 Riigikogu infotund
14.00 Ajalik ja ajatu: Jumalaga ja ilma, 1. Ateism*
14.30 Rakett 69: Vesi suured laevad kannab*
15.00 Waterloo Roadi kool*
16.00 Holby City haigla: Tehniline nokaut*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.05 Önne 13
17.35 Uued trikid: Mustkunsti imed
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Vabariigi kodanikud
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 OP! film
22.10 Pärandus, 4/10
23.05 Hyacinth Bucket, 8/10*
23.35 Ringvaade*
00.20 Uued trikid: Elu kommuunis*
01.16 ERR uudised

KANAL2

06.00 Punased roosid, 735/800*
06.55 Timon ja Pumba: Džunglivurled
07.20 Delfiin Flipper: Paljastatud piraadid
07.50 Kass Oggy ja kurjad prussakad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane, 115/158*
10.00 Manhattani tihkatriinu, 116/163*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5736
11.30 Viimane võmm: Ma olen nende kõigiga maganud*
12.30 Parim enne: Ahistaja ja aluspesu*
13.00 Tohter Olaf*
14.00 Sõbrad: Rossi raamatukoguraamat
14.30 Sõbrad: Chandler ei salli koeri
14.55 Punased roosid, 736/800
16.00 Küladetektiivid, 265: Mängust väljas
17.00 Manhattani tihkatriinu, 117/163
18.00 Süütu süüdlane, 116/158
19.00 Reporter
20.00 Krimi
20.30 Kodutunne
21.30 Viimane võmm: Ma olen nende kõigiga maganud
22.30 NCIS Los Angeles: Au ja uhkus
23.30 Stealth – superhävitaaja. Märul
01.40 Ekstreemkalapüük Robson Greeniga: Uus-Kaledoonia
02.25 Söber koer*
02.50 Reporter*
03.40 Küladetektiivid, 264: Viimane pihilkäik*
04.25 Katie Fforde – Diagnoos: armastus*. Romantiline draama

TV3

06.15 Beyblade: metallisandad
06.40 Pucca
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.30 Phineas ja Ferb
08.00 Marina ja kapten, 95*
09.00 Kirgede torm*
10.35 Vaprad ja ilusad, 6706*
11.05 Top Shop
11.20 Kaua võib!*
12.00 Grey anatoomia: Sa meeldid mulle riieteta rohkem
13.00 Suletud uste taga: Jaan vihkab kooli*
14.00 NCIS kriminalistid: Vabadus*
15.00 Seitsmes taevas: Tahame
16.00 Vaprad ja ilusad, 6707
16.30 Marina ja kapten, 96
17.30 Kirgede torm
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Anna otsib meest, 1
21.00 Võimalik vaid Venemaal
21.30 Juurdlust viivad läbi sensitiivid
22.30 Staarid veinimõisas
23.30 Kodumaa
00.35 Vabaduse hind: Teine ring
01.30 Kondid: Bikiinid supis
02.15 Louie: Kolimine
02.45 Louie: Joan
03.15 Staarid veinimõisas*
04.05 Võimalik vaid Venemaal*
04.35 Seitsmesed uudised
05.25 Kaua võib!*
05.50 Võimalik vaid Venemaal*

NELJAPÄEV 17.04 ETV

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla: Tormiga kõlbab iga sadam
09.55 Terevisioon*
11.55 Pealtnägija*
12.50 Tõuse ja sära!*
14.05 Vabariigi kodanikud (subtiitritega)*
15.00 Waterloo Roadi kool*
16.00 Holby City haigla: Tormiga kõlbab iga sadam*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.05 Önne 13
17.35 Uued trikid: Marukoerad
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Kahekõne
20.30 Ela sajaga
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Kapital
22.10 MI
22.35 Muusikadokk: Noor romantik Yundi Li
23.30 Ringvaade*
00.35 Uued trikid: Marukoerad*
01.25 Luuletus: Tuuli Taul. Suur neljapäev
01.34 ERR uudised

KANAL2

06.00 Punased roosid, 736/800*
06.55 Timon ja Pumba: Katastroofi retsept
07.20 Delfiin Flipper: Ükskord Quetzos...
07.50 Kass Oggy ja kurjad prussakad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane, 116/158*
10.00 Manhattani tihkatriinu, 117/163*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5737
11.30 Pilvede all*
12.30 Heeringas Veenuse õlal*
13.00 Suur lotokolmapäev – Rooside sõda*
14.00 Sõbrad: Palju maiust
14.30 Sõbrad: Jõuludarmadiil
14.55 Punased roosid, 737/800
16.00 Küladetektiivid, 266: Mõrvarlik kättemaks
17.00 Manhattani tihkatriinu, 118/163
18.00 Süütu süüdlane, 117/158
19.00 Reporter
20.00 Parim enne: Valusad tões ja magusad valed
20.30 Laula mu laulu
22.00 Gigolo-mees 2. Komöödia
23.40 Chuck: Chuck vs esimene võitlus
00.35 Bordell 232: Ebastandardne pakend*
01.30 Kuidas alasti hea välja näha – 60 ja seksikas
02.20 Hooaeg*
02.55 Reporter*
03.45 Aiasaade*
04.00 Kodusaade*
04.35 Lemmikretseptid*
05.10 Küladetektiivid, 266: Mõrvarlik kättemaks*

TV3

06.15 Beyblade: metallisandad
06.40 Pucca
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.30 Phineas ja Ferb
08.00 Marina ja kapten, 96*
09.00 Kirgede torm*
10.35 Vaprad ja ilusad, 6707*
11.05 Top Shop
11.20 Võimalik vaid Venemaal*
12.00 Grey anatoomia: Armastus ja usaldus
13.00 Anna otsib meest, 1*
14.00 Juurdlust viivad läbi sensitiivid*
15.00 Seitsmes taevas: Binki puudutus, 1
16.00 Vaprad ja ilusad, 6708
16.30 Marina ja kapten, 97
17.30 Kirgede torm
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Kodumäng*
20.30 Kättemaksukontor: Olematud mõrvad 2
21.30 Selgeltnägijate tuleproov
23.00 Kolmeraadne
00.00 Grey anatoomia: Kuldne tund
01.00 Euroopa pokkeriturnee
02.05 Ärkvel: Kate'ist piisab
02.55 Kodumäng*
03.20 Selgeltnägijate tuleproov*
04.35 Seitsmesed uudised
05.25 Võimalik vaid Venemaal*
05.50 Kodumäng*

REEDE 18.04 ETV

06.55 100 luulepärl: Pühitsus.
Doris Kareva
07.00 Möla klooster Setumaal
07.15 Hingekesele
07.25 Metsa poole
08.20 Ajalik ja ajatu: Jeesuse ristisurm
08.50 Tormi vennad. Dokfilm
09.40 Teel koju. Noorteorkestri Reaalmažoor kontsert
10.10 Kevad südames
11.17 Luuletus: Marten Kuningas. Armastus on andestus
11.20 MI*
11.50 Kahekõne (subtiitritega)*
12.15 Luuletus: Enn Vetemaa. Läeb õnnistegija üle vee
12.20 Arvo Pärt. Passio
13.30 Eesti lood: Nikolai Kormashov ja vene ikoon
14.00 Suure reede jumalateenistus
Tallinna Neeva Aleksandri katedraalis
15.10 Giuseppe Verdi "Reekviem"
16.46 Üks lugu: Toomas Paul
16.50 Mari Kalkun – Koduvana pühendus
16.55 Üks tegu: Kevade leidmine
17.05 Önne 13
17.35 Uued trikid: Võitlus meelemürkidega
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Üks lugu: Taavi Eelmaa
18.45 Ilus maa: Kirikus ja kirikuga
18.55 Luuletus: Hasso Krull. Hinged
19.00 Estoonlane Arne Mikk
20.05 Perepidu: Poolfinaalide eel
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.20 Ölimäe öied. Dokfilm
22.25 Vanameeste paradisi
22.55 Pealtnägija*
23.40 Pärandus, 4/10*
00.40 Uued trikid: Võitlus meelemürkidega*
01.30 100 luulepärl: Ma usun armastust. Anna Haava
01.37 ERR uudised

KANAL2

06.00 Punased roosid, 737/800*
06.55 Timon ja Pumba: Üliõpilased
07.20 Delfiin Flipper: Söber või vihamees
07.50 Kass Oggy ja kurjad prussakad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane, 117/158*
10.00 Manhattani tihkatriinu, 118/163*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5738
11.30 Laula mu laulu*
13.00 Kodutunne*
14.00 Sõbrad: Kohupiimakooigid
14.30 Sõbrad: Õõ otsa ülevall
14.55 Punased roosid, 738/800
16.00 Küladetektiivid, 267: Presidendi surm
17.00 Manhattani tihkatriinu, 119/163
18.00 Süütu süüdlane, 118/158
19.00 Reporter
20.00 Kuldvillak
20.35 Galileo
21.30 Nädalalõpp Kanal 2ga
23.00 Presidendi lennuk. Põnevik
01.25 Gigolo-mees 2*. Komöödia
02.45 Reporter*
03.35 Chuck: Chuck vs esimene võitlus*
04.15 Küladetektiivid, 267: Presidendi surm*
05.00 Vangla, 17
05.25 Kokakool

TV3

06.15 Beyblade: metallisandad
06.40 Pucca
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.30 Phineas ja Ferb
08.00 Marina ja kapten, 97*
09.00 Kirgede torm*
10.35 Vaprad ja ilusad, 6708*
11.05 Top Shop*
11.20 Reisijaht
12.00 Kodumäng*
12.30 Kättemaksukontor: Olematud mõrvad, 2*
13.30 Selgeltnägijate tuleproov*
15.00 Seitsmes taevas: Dick, 2
16.00 Vaprad ja ilusad, 6709
16.30 Marina ja kapten, 98
17.30 Kirgede torm
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Me armastame Eestit
21.45 KIN03: Avatar. Ulmeline seikluspõnevik
01.00 Hawaii 5-0: Saladus
01.55 Rõöv Prantsusmaal. Põnevik
04.00 Kodumäng*
04.25 Reisijaht*
04.50 Seitsmesed uudised

LAUPÄEV 19.04 ETV

07.30 Indiaanipoiss Yakari: Nagu vennad*
07.40 Must ja valge koer*
07.45 Indiaanipoiss Yakari: Unetu karu*
08.00 Väike rüütel Trenk: Prints ausõna
08.25 Belka ja Strelka. Vallatu pesakond*
08.30 Hiirelabor: Vikerraapiim*
08.35 Buratino tegutseb jälle: Kust tulevad lapsed?
09.00 Puutepunkt (subtiitritega)*
09.30 Minuscule
09.35 Euroopa laulud 2014, 2/5*
10.00 Maahommik
10.45 Önne 13 (subtiitritega)*
11.15 Pealtnägija (subtiitritega)*
12.00 Jazzkaar 15
12.55 Muusikadokk: Noor romantik Yundi Li*
13.50 Ajujaht*
14.35 Perepidu: Poolfinaalide eel*
15.25 Teel jalgpalli MM 2014 finaalturniirile, 6/16
15.55 Jalgpalli Premium liiga: JK Sillamäe Kalev-Nõmme JK Kalju
18.00 Saada söber Euroopasse, 8/13
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Loodusdokk: Raba
19.35 Rakett 69: 3 parimat
20.05 Euroopa laulud 2014, 3/5
20.30 Önne 13
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.20 Sport. Sport
21.35 Downton Abbey, 11
22.30 Hercule Poirot: Pärast matust
00.05 Klassikatähed 2014: Finaal*
01.27 ERR uudised

KANAL2

06.15 Täiuslik koduperenaine 3
07.15 Reporter*
08.10 Zig ja Sharko
08.35 Kass Oggy ja kurjad prussakad
08.45 Top Shop
09.00 Aiasaade
09.20 Kodusaade
10.00 Lemmikretseptid
10.45 Hooaeg
11.30 Rooli võim
12.00 Subboteja
13.00 Viimane võmm: Ma olen nende kõigiga maganud*
14.00 Nädalalõpp Kanal 2ga*
15.30 Tuhat ja üks ööd, 13
17.05 Unelmatelaev – Kambodzha. Romantiline draama
19.00 Reporter+
19.35 Mägede varjud
20.35 Benny Hill
21.30 Ärapanija
22.00 Mis? Kus? Millal?
23.15 Vaenlane väravas. Põnevik
01.45 Löks. Märul
03.05 Presidendi lennuk*. Põnevik
05.05 Vangla, 18
05.30 Reporter+*

TV3

05.40 Kirgede torm, 1364
06.30 Kirgede torm, 1365
07.25 Huntik
07.45 Minu väike poni: sõprus on imeline
08.10 Aladdin: Düün Quixote
08.35 Kuidas taltsutada lohet
09.00 Simpsonid: Lahe asi, mida Bart enam kunagi ei tee
09.30 Simpsonid: Spioon, kes mind õppis
10.00 Heimari kokaklubi
10.30 Kodumäng*
11.00 Nurgakivi
11.30 Naistesaaed
12.00 Kättemaksukontor: Olematud mõrvad, 2*
13.05 Kolmedok: Vaksineerimine – saatuslik valik
14.05 Anna otsib meest, 1*
15.05 Midsomeri mõrvad: Surm kommikarbis
17.15 Ühe armastuse lugu 43/100
19.00 Seitsmesed uudised. Nädalalõpp
19.30 KIN03: Imelised. Animakomöödia
21.50 Padjaklubi: Seened*
22.50 KIN03: Üks päev. Romantiline komöödia
00.55 13. Sõdalane. Põnevik
02.45 Midsomeri mõrvad: Surm kommikarbis*
04.25 Simpsonid: Lahe asi, mida Bart enam kunagi ei tee*
04.45 Nurgakivi*
05.10 Seitsmesed uudised. Nädalalõpp

PÜHAPÄEV 20.04 ETV

07.30 Konn ja sõbrad: Konn on vaikne
07.35 Tinga Tinga lood: Miks sisalik end kivide all peidab
07.50 Pimmi ja Pammi seiklused: Kassipuhkus
07.55 Ariol
08.00 Stella ja Sam: Sam ja lutsukivi
08.10 Näh*
08.15 Mina olen loom: Lehm
08.20 Indiaanipoiss Yakari: Unetu karu*
08.30 Lammas Shaun*
08.40 Pimmi ja Pammi seiklused: Lihavõttejänku
08.45 Lastetuba: Meisterdame Mariga*
09.00 Prillitoos
10.00 Tõuse ja sära!
11.15 Jamie Oliveri 30 minuti road: Ahjukala
11.35 Loodusdokk: Raba*
12.30 Ölimäe öied*. Dokfilm
13.35 Estoonlane Arne Mikk*
14.40 Jazzkaar 15+5
15.05 Hercule Poirot: Pärast matust*
16.35 Downton Abbey, 11*
17.30 Puutepunkt
18.00 Ajalik ja ajatu: Jumalaga ja ilma, 2
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Klassikatähed 2014: Finalistide lõppkontsert
20.00 Hyacinth Bucket, 9/10
20.30 Riigimehed: Seenioride eine
21.00 Aktuaalne kaamera: Nädal. Ilm
21.40 Sport. Sport
21.58 Puudutuse aeg: Gerda Kulli-Kordemets
22.00 Sild, 3/10
23.00 Vaalasaarte Maria: Pulmapidu
23.45 Euroopa laulud 2014, 3/5*
00.10 Tõuse ja sära!*
01.29 ERR uudised

KANAL2

06.00 Rooli võim*
06.25 Mägede varjud*
07.10 Daltonid: Tunnelipahandus
07.35 Kanade linn: Krokodillirokk
08.05 Looney Tunes: Mõr-mõr-mõrvor
08.30 Kodutunne*
09.30 Söber koer
10.00 Oota sa!
10.15 Kadunud papagoi tagasitulek 1
10.30 Kuidas Maša padjaga tülli läks
10.40 Heeringas Veenuse õlal*
11.10 Laula mu laulu*
12.40 Parim enne: Valusad tões ja magusad valed*
13.10 Naabriplika: Sõbrad?*14.10 Pilvede all*
15.10 Katie Fforde – Hüpe õnneni. Romantiline draama
17.05 Rosamunde Pilcher – Evita kättemaks. Romantiline draama
19.00 Reporter+
19.35 Sajandi armastus, 34/63
22.00 Hotell Grand, 13: Pöördumine minevikku
23.40 Sanctum. Seiklusfilm
01.45 ME. Usume armastusse. Romantiline armastusfilm
03.45 Löks*. Märul
05.05 Reporter+*
05.35 Vangla, 19

TV3

05.40 Kirgede torm, 1366
06.30 Kirgede torm, 1367
07.25 Huntik
07.45 Minu väike poni: sõprus on imeline
08.10 Aladdin: Päev, mil lind paigal oli
08.35 Kuidas taltsutada lohet
09.00 Simpsonid: Lisa Gaga
09.30 Imelised*. Animakomöödia
11.50 Me armastame Eestit*
13.35 Suletud uste taga: Jaan vihkab kooli*
14.35 Stop!
15.05 Midsomeri mõrvad: Verine pulm
17.10 Ühe armastuse lugu 44/100
19.00 Seitsmesed uudised. Nädalalõpp
19.30 Palume lavale
21.30 KIN03: Arukas blondiin. Romantiline komöödia
23.30 Vegas: Tõeline asi
00.30 Kättemaks: Süütunne
01.25 Midsomeri mõrvad: Verine pulm*
03.20 Me armastame Eestit*
04.55 Seitsmesed uudised. Nädalalõpp
05.25 Kirgede torm, 1368

REINPAUL

Ostame kasvavat võsa (raiume võsast puhtaks kraavid, tee- ja põlluääred, leplikud, haavikud jne).

Info 5593 3899,
kaido@reinpaul.ee,
www.reinpaul.ee

Pakume vee- ja kanalisatsiooni-trasside rajamistööd liitumispunktist kuni hooneteni!

Koostame igale soovijale personaalse pakumise.

Tel +372 5388 6262

LINNU TALU

kuulus kollane

müüb Hy-Line tõugu pruune ja valgeid aasta munenud kanu 4 eurot/tk bussijaamades:

LAUPÄEV 12.04 / tel 5559 4530

Turba	13.15
Riisipere	13.30
Padise	14.00
Keila kiriku plats	14.30
Saku Tammemäe tankla	15.00
Ääsmäe harutee kauplus	15.30
Kernu	15.40
PÜHAPÄEV 13.04	
Aegviidu	10.50
Soodla	11.10
Kostivere	11.30
Aruküla	11.50
Lagedi	12.10
Jüri kiriku plats	12.30
Vaida	12.50
Kose	13.15

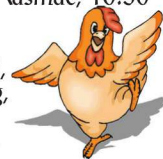
Tel 503 1485, 501 7500

Mardisoo OÜ teostab erasikutele **vee- ja kanalisatsiooni ehitust**. Tasuta konsultatsioon ja hinnapakumine **5197 4990**. Teeme ka **haljastust** ja töid väike-traktoriga ning teisi **välisid**. Tel **5551 2858**

Äntu Mõis müüb esmaspäeval, 14. aprillil puhtatõulisi pruune Lohmann Brown noorkanu (munemise algus mai II pool) järgmistes Harjumaal bussipeatustes:

7.30 Ardu, 7.45 Paunküla, 8.15 Kose, 8.45 Ory, 9.00 Tuhala, 9.30 Tõdva, 9.45 Kiisa, 10.00 Maidla, 10.15 Ääsmäe, 10.30 Kernu, 10.45 Haiba, 11.00 Riisipere, 11.30 Padise, 12.00 Leholä, 12.15 Keila, 12.45 Saku Tammemäe bensiinijaam, 13.15 Kiili, 13.30 Jüri, 14.00 Aruküla, 14.15 Raasiku, 14.45 Kehra turg, 15.00 Anija, 15.15 Soodla, 15.30 Kiiv, 15.45 Kuusalu. Info 327 0206, info ringil 5664 3113.

Tallinna krematoorium

Lahkunu transport krematooriumisse ööpäevaringselt kogu Eesti piires. Tuhastamis- matus soodsaima hinnaga. Kõik matuseteenused. Suurim urnivalik Eestis. Kaks kabelit ja kaks peieruumi. Telefon 623 8808 – 24h! www.krematoorium.ee

TP Bilanss OÜ

pakub üle Eesti raamatupidamisteenust väikese ja keskmise suurusega äriühingutele, FIE, korteriühistutele ning teistele mittetulundusühingutele.

Raamatupidamist koostame programmis Merit Aktiva ning palga arvestust Merit Palk programmiga. Kui Teil on oma programm, tuleks võimaldada juurdepääs. Rohkem infot info@tpbilanss.ee, www.tpbilanss.ee.

Kevadmüük!

Hinnad
-60%

Aiavõrgud, väravad, väravaautomaatika, aiapostid

Kadaka tee 72a, Tallinn
11. ja 12. aprillil kell 10–17

sungate.ee

Eesti suurim piirde- ja läbipääsulahenduste pakkuja!

Tiptiptap OÜ tegeleb Harjumaal, Jüri alevikus mängu- ja spordiväljakute tootmise, müügi ja paigaldamisega. **Otsime oma töökasse kollektiivi mänguvahendite valmistajat/paigaldajat. Kui oled töukas, täpne ja kohusetundlik ning omad soovitatavalt puidutöö või ehitusalast töökogemust, siis saada oma elulookirjeldus (CV) mailile info@tiptiptap.ee.**

Omalt poolt pakume:

- vajadusel väljaõpet
- toetavat ja sõbralikku kollektiivi
- kaasaegseid töö- ja olmeruume ning töövahendeid
- töötulemustest sõltuvat konkurentsivõimelist töötasu

Tiptiptap^{oü}

Kuidas

- ★ kujundada koduaeda bonsai
- ★ elada ja väetada kemikaalideta
- ★ toimetab aias kogenud aednik
- ★ teha lihtne ja looduslik kompostikast

Sellest ja veel paljust huvitavast saate peagi lugeda Harju Elu eriväljaandest

mille leiavad oma ajalehe vahelt aprilli lõpul/maial algul kõik Harju Elu, Kiili Lehe, Jõelähtme vallalehe, Kose Teataja ja Harku Valla Teataja lugejad. Tiraaž on läbi aja suurim: **19 000!** Reklaami avaldamiseks helista 646 2215 või saada e-mail aadressile myyk@harjuelu.ee. Viimane reklaami saatmise tähtaeg on **21. aprill**.

HAMBARAVIKLIINIK

- Haabersti Tervisekeskus Ehitajate tee 137
- Nõmme Tervisekeskus Jaama 11
- Mustamäe polikliinik Ehitajate tee 27
- Kopli polikliinik Sõle 63
- Naistekliinik/ Pelgulinna Sünnitusmaja Sõle 23

Kuni 19. aastastele tasustab hambaravi Eesti Haigekassa.

Registratuur 1314
Välismaalt helistades +372 667 0679
hambaravi@keskhaigla.ee
www.keskhaigla.ee

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers kutsab metsaomanikke läbi rääkima metsa planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepu eest head hinda. Lõhutatud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsaõbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

SA Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus ja Juhatus Kompetentsikeskus OÜ koostöös Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskusega kutsuvad mittetulundusühenduste juhatus liikmeid ja tegevjuhte, kellel on vähemalt aastane praktiline mittetulundusühenduse juhtimise kogemus, kandideerima **koolitusele INIMESTE JUHTIMINE.**

Koolituse tulemusena paranevad osalejate teadmised ja oskused, kuidas mittetulundussektoris töötajaid ja vabatahtlikke juhtida ja motiveerida nii, et nad oleksid valmis vastu võtma vastutust; kuidas lahendada konflikte, kaasata uusi inimesi ühenduse tegevustesse, kuidas hoida head sisekommunikatsiooni. Koolitus toimub "Mittetulundusühenduste maakondlike tugistruktuuride programmi" raames ning aitab kaasa mittetulundusühenduste institutsionaalse võimekuse ja professionaalsuse tõusule.

Koolituse sisu:

- töötajate ja vabatahtlike juhtimine ning motiveerimine, vastutuse delegerimise erisused mittetulundusühenduses
- juhatus töö korraldamine, koosolekute läbiviimine, kaasamine
- konfliktide lahendamine
- uute inimeste kaasamine oma ühenduse tegevustesse
- efektiivne sisekommunikatsioon mittetulundusühenduses

Koolitus toimub 8.-9. mail 2014. a, mõlemal päeval kell 10.00-17.15 Tallinna Puuetega Inimeste Koja tegevuskeskuse koolitusruumis, aadressil Endla 59, Tallinn. Koolituse maht on 2x8 akadeemilist tundi ehk 16 akadeemilist tundi.

Koolituse viib läbi kogenud praktik ning Juhatus Kompetentsikeskuse juht Kaidi Holm.

Koolitusel osalemine on tasuta, kuid eeldab registreerumist ja motivatsiooniavalduse esitamist aadressil lianne@heak.ee. Kui soovijaid on rohkem, kui osalemiseks kohti, tehakse valik motivatsiooniavalduste põhjal.

Registreerumine lõpeb 30. aprillil, mille järgselt saadetakse kandideerijatele osalemise kinnitus.

Lisainfo Lianne Teder, Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus, tel 656 6522, e-post lianne@heak.ee.

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Tegusam elu – sellest mõtteviisist juhendume iga päev, kui loome klientidele võimalusi aktiivseks ja mitmekülgseks eluks kogukonnas.

www.hoolekandeteenused.ee

Tegusama elu kodud

AS Hoolekandeteenused on Eesti suurim teenusepakkuja psüühilise erivajadusega inimestele ja nende lähedastele. Meil on kokku üle 24 teenuseüksuse üle Eesti, kus pakume teenust ligikaudu 2540-le kliendile ja meil on ligi 1000 töötajat.

AS Hoolekandeteenused otsib

Valkla Kodu juhti.

Juhi tööülesanded:

- tagab ligi 200 erivajadusega inimesele turvalise ja arendava elukeskkonna,
 - kujundab ligi 100-liikmelisest töötajaskonnast motiveeritud ja kvaliteetset teenust pakkuva meeskonna,
 - loob kohaliku kogukonna ja partneritega koostööle suunatud suhtevõrgustiku.
- Meile on oluline, et juht:**
- väärtustab inimest ja tema õiguseid;
 - on eestvedav, initsiatiivikas ja leidlik ka keerulistest olukordades;
 - on usaldusväärne ja oma tegudega eeskujuks;
 - on tasakaalukas ja väga hea pingetaluvusega;
 - omab arvestavat juhtimiskogemust ja on hea enesejuhtimise oskusega;
 - tunneb erihoolekande teenuseid, psüühikahäirega ja vaimse puudega inimeste eripärasid.

Meie kliendigrupist tulenevalt on töös väljakutseid, mille lahendamist toetame tugeva organisatsiooni ja professionaalsete töökaaslastega, heade praktikatega, asjakohaste koolitustega ning motiveeriva töötasuga.

Elulookirjelduse ja motivatsioonikirja palume saata hiljemalt 30.04.2014 e-posti aadressile jane.etverk@hoolekandeteenused.ee, märgusõnaks "Valkla Kodu juht".

Lisainfo telefonil 5340 0253, Jane Etverk. Kandideerida saab ka CV-Keskuse keskkonnas.

Kogu Amservi meeskond avaldab südamlikku kaastunnet kolleegile Lauri Ligile isa

EINO LEUHINI
kaotuse puhul.

KIILI VALLAVALITSUS TEATAB:

7.-21.04.2014 toimub Vaela külas Valli kinnistu detailplaneeringu korduv avalik väljapanek. Detailplaneeringuga on kavandatud Vaela külas 41,9 ha suurusel maa-alal 68 üksik-elamukrundi moodustamine kuni kahekorruseliste üksikelamute püstitamiseks, 9 üldkasutatava maa ja ühe ühis-kondlike ehitiste ja äri-maa krundi moodustamine ning liikluskorralduse, heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsu teede, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise lahendamine. Planeeringutega saab tutvuda tööpäevadel kell 9.00-16.30 ning reedel kell 9.00-14.00 Kiili vallamajas, Nabala tee 2a, Kiili alevik.

Kiili vallavalitsus on algatanud Luige alevikus Tammetalu tn 2 kinnistu detailplaneeringu. Planeeritava maa-ala suurus on 0,12 ha. Detailplaneeringu eesmärgiks on Tammetalu tn 2 krundi ehitusõiguse määramine ühe kuni kahekorruselise üksikelamu ja ühe ühekorruselise abihoone rajamiseks hoonete suurima lubatud ehitusaluse pindalaga 300 m² ning heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsuteede, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise lahendamine.

Kiili vallavolikogu kehtestas 20.03.2014 otsusega nr 7 Mõisaküla külas endise Väljamäe aiandusühistu territooriumi detailplaneeringu.

Kiili vallavolikogu vaatas üle vastavalt planeerimisseaduse § 29 lg 3 Kiili valla üldplaneeringu. Ülevaatamise tulemustega saab tutvuda Kiili valla kodulehel.

MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONI-MINISTEERIUM TEATAB:

Maagaasi torujuhtme Balticconnector'i keskkonnamõju hindamise programmi avalik väljapanek ja avalik arutelu

Kutsume asutusi ja avalikkust osalema maagaasi torujuhtme Balticconnector'i (edaspidi torujuhe) rajamise projekti keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) programmi avalikul arutelul.

Vabariigi Valitsus algatas hoonestusloa menetluse 12.12.2013. a korraldusega nr 555 (kättesaadav www.riigiteataja.ee/akt/317122013006) Gasum Oy 14.05.2013. a taotluse alusel kavandatava torujuhtme rajamiseks Soome lahte. Hoonestusloa andmise ja torujuhtme rajamise või hoonestusloa andmata jätmise otsustaja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ettepanekul hoonestusloa menetluse kaudu on Vabariigi Valitsus.

Torujuhtme rajamise projekti otsustaja ning hoonestusloa andja on Vabariigi Valitsus, hoonestusloa menetleja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (Harju 11, 15072 Tallinn), kontaktisik Taivo Linnamägi (tel 625 6439, e-post taivo.linnamagi@mkm.ee).

Projekti arendaja on Gasum Oy (Soome registrikood 0969819-3, asukoht Miestentie 1, P.O BOX 21, FI-02151 Espoo, Finland), kontaktisik KMH juhtekspert Veronika Vers, tel 698 8365, e-post veronika.vers@ramboll.ee. Torujuhtme projekti KMH programmi avalik arutelu toimub 15.04.2014. a algusega kell 17.00 Paldiski Vene Põhikoolis (Peetri 26, 76805 Paldiski) ja 16.04.2014. a algusega kell 17.00 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis (Harju 11, 15072 Tallinn, aatriumi saalis). Arvamusi, ettepanekuid ja vastuväiteid KMH osas on veel võimalik esitada KMH programmi avalikel aruteludel. KMH programmi avalik väljapanek toimus 10.02-07.04.2014. a. Materjalidega oli võimalik tutvuda:

- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis (Harju 11, 15072 Tallinn ja kodulehel www.mkm.ee/teated)
- Paldiski Linnavalitsuses (Rae tn 38, 76806 Paldiski ja kodulehel <http://paldiski.ee/index.php?id=10533>)
- Keskkonnaministeeriumis (Narva mnt 7a, 15172 Tallinn ja kodulehel <http://envir.ee/91540>)
- Ramboll Eesti Asi kodulehel: <http://ramboll.ee/news>.

Kavandatud tegevuse lühikirjeldus ja eesmärk:

Torujuhe rajatakse Soome lahte ning see ühendab Soome ja Eesti gaasi ülekandesüsteemid. Torujuhtme rajamise eesmärk on riikide maagaasi tarnimise valikuvõimaluste, varustuskindluse ja gaasi regionaalse kättesaadavuse parandamine, samuti energiaülekannete töökindluse tagamine erinevate olukordade tarbeks nii Soomes kui ka Balti riikides. Kuna torujuhe läbib ka Soome majandusvööndit ja territoriaalvett, siis on Eesti ja Soome piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsiooni (ehk Espoo konventsiooni) kohaselt nii päritolu- kui ka mõjutatav pool. Eestis jõuab torujuhe maale Pakri poolsaarel Paldiski linna territooriumil (praegu on sobivateks kohtadeks Kersalu või Pakrineeme). Soomes jõuab torujuhe maale Inkoos. KMH viiakse läbi koostöös Soomega, kellega ühine KMH programm koostati. KMH ning selle käigus läbiviidavate uuringute tulemuste valmimise järel on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil võimalik teha ettepanek Vabariigi Valitsusele hoonestusloa andmiseks või sellest keeldumiseks.

Kohvik Rohujuur otsib oma vahvasse ja töökasse perre uut rohujuurikat pagarit (osaline tööaeg) ja klienditeenindajat (hooajatöö).

Võta meiega ühendust kui tunned endas soovi meiega ühineda ja jätta meie külastajatele kustumatu mulje parimatest küpsetistest ja särasilmsest teenindusest. Kirjuta ja saada meile oma CV aadressil: signe@rohujuur.ee või helista 522 4625.

KLOOGA HARJUTUSVÄLJA KASUTUSGRAAFIK

Kuupäev	Kellaeg	Tegevus
12. aprill	08.00-17.00	Laskeharjutused
	08.00-17.00	Väliharjutused
13. aprill	08.00-17.00	Laskeharjutused
	08.00-17.00	Väliharjutused
14. aprill	08.00-17.00	Laskeharjutused
	08.00-17.00	Väliharjutused
15. aprill	08.00-17.00	Laskeharjutused
	08.00-17.00	Väliharjutused
16. aprill	08.00-17.00	Laskeharjutused
	08.00-17.00	Väliharjutused
17. aprill	09.00-12.00	Laskeharjutused
	09.00-17.00	Väliharjutused
21. aprill	08.00-17.00	Laskeharjutused
21.-24. aprill	08.00-22.59	Väliharjutused
22.-29. aprill	09.00-17.00	Laskeharjutused
25.-29. aprill	09.00-17.00	Väliharjutused
30. aprill	08.00-17.00	Laskeharjutused

Laskeharjutus: kasutatakse tulirelvasid.

Väliharjutus: kasutatakse paukpadruneid, lõhkepakette ja teisi imitatsioonivahendeid. Võidakse kasutada transpordivahendeid.

NB! Vastavalt vajadusele teostab Päästeamet harjutusväljal demineerimistöid. Harjutused toimuvad kooskõlas Keila valla heakorra-eeskirjaga.

Lisainfo telefon 5332 6746
e-mail klooga@mil.ee
internet harjutusvali.mil.ee

Halley Komeedi Tagasitulek

30. märts kell 18
01. aprill kell 19
20. aprill kell 18
27. aprill kell 18
29. aprill kell 19

Halley Komeedi Tagasitulek

VIIMS HUVIKESKUSES (Nelgi tee 1)

Osades:
Hille Savi
Suley Värno
Luisa Susanna Kütson
Karl Tipp jt

Tõlkija, lavastaja Frantšeska Vakkum
Muusika Andrea Green
Lauluõpetaja Maire Pedak
Koreograaf Sirli Mangus
Fonogrammid Kalle Erm
Kostüümikunstnik Egli Noodapera
Helmeister Madis Toomela
Valguskunstnik Raldo Nigumann
Kujundaja Kristina Pärn

Pilet 6 €, sooduspilet 4 €
müügil Piletilevis ja
enne etenduse algust kohapeal

Lisainfo: huvikeskus.ee, tel 505 9043, 6028838, 5134569
Lisat Viimsi Harrastustele Facebookile!
Autoriõigused tagatud:
Samuel French, Inc (New York, USA)

TEATED

MÜÜK

- Freesasfaldi müük ja paigaldus. Haljastustööd, tänavakivide müük ja paigaldus, väiksemad asfalteerimistööd. Tel 5649 4154
- Kasvuhooned.com. Head hinnad. Tel 502 7536
- Küttepuude soodsmüük. Küsi hinda! Holmes&Meyers OÜ, tel 600 5323, 5595 5065
- Müüa liiva, killustikku, freesafalti, sõelutud mulda. Vedu 8 tonni koorem. Kaevetööd, maastiku-kujundus, kiviplatsid, haljastus, aiad. Info tel 5878 0000, sulane.ee
- Müüa liuguksed ja garderoobid. Hinnad soodsad. Garantii. Tel 502 9075
- Müüa lõhutud küttepuid kuni 60 cm. Hind alates 34 €/rm. Tel 525 0893, e-mail info@vahergrupp.ee
- Müüa lõhutud küttepuud. Helista tel 5637 8404
- Müüa lõhutud küttepuud kohaletoomisega, kask alates 40 €/rm, lepp alates 34 €/rm, metsakuiv okaspuu alates 34 €/rm. Tel 509 9598
- Müüa metsakuivi küttepuid (alates 35 €/rm) ja tooreid lõhutud lehtpuid (alates 30 €/rm), mõõdud tellija soovil, tarne alates 10 rm, transport hinnas. Tel 502 4895
- Müüa soodsad rehvid põllumajandusmasinatele, traktoritele, haagistele jne. Tel 504 7445 / 604 4821, www.keilarehv.com, pinarek@neti.ee
- Müüa soodsalt talusea liha ja suitsuliहतoteid kojutoomisega. Tel 507 0150

OST

- Ostame ära Teie kasutu sõiduki. Tuleme järgi, pakume head hinda. Tel 5695 5775
- Ostan vana mootorratta, jalgratta või nende üksikuid osi! Tel 522 7999
- OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee
- Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, 24 h, hind 1,09 €/minut. Vt ka ennustus.ee
- Koristan teie maja või korteri. Mul on palju kogemusi. Täpne, aus, vastutustundlik. Tel 5850 3977, Irina
- Lõikan hekki, teen saetöid. Tel 5554 7291
- Ohtlike puude aastaringne raie-, hooldus- ja saetööd. Katuserennide puhastus. Tel 5551 2104, www.puuhooldaja.ee
- Projekteerimine, ehituslubade taotlemine, energiamärgised, liitumisprojektid, tehnosüsteemide projektid. Lisainfo tel 5650 9395, erki.maire@gmail.com
- Rakkekaevude puhastamine. Tel 557 4792
- Vahetan välja katkised kasvuhoone klaasid purunematu plastiku vastu. Tel 5673 0411

Reklaamipinna broneerimine ja teadete edastamine

myyk@harjuelu.ee

tel 646 2214

Pühapäeval, 13. aprillil kell 13

Risti kirikus

Palmipuudepüha jumalateenistus

Laulab Tokaj Gümnaasiumi noortekoor

Pane soojalt riidesse ja tule kuulama kevadtervitust Ungarist.

Info tel 55 649 256, risti@eelk.ee

www.ristikirik.ee

Harju Elu

www.harjuelu.ee

Vastutav väljaandja
Ülo Russak – 631 1456

Tegevtoimetaja
Marko Tooming – 646 2215

Reporterid
Allar Viivik, Kristjan Teras, Riho Paramonov – 646 2215, 5554 0683

Küljendus
Lauri 'PL' Lumiste – 646 2215

Müügijuht
Regina Lilleorg – 646 2214, 5818 9131

Postiaadress:
11317 Tallinn,
Pärnu mnt 139E/11
e-post: info@harjuelu.ee

Astu läbi: Pärnu mnt 139E/11, II korrus, tuba 23, kell 10-16

Maakonnaleht Harju Elu, tellimisindeks 69 841

Trükk: AS Printall

Reklaami sisu ja lugejakirjades toodud seisukohtade eest toimetust ei vastuta.

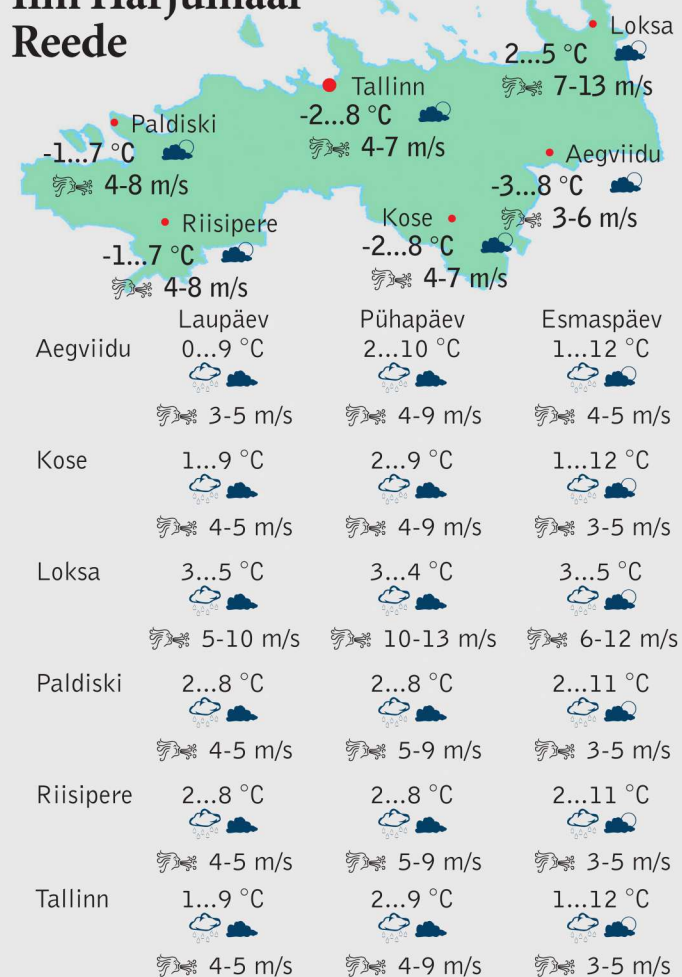
Reklaamide laekumise tähtaeg reedesse lehenumbriks on neljapäeval kell 14.00.

FOTOLUGU

TALGUD ANIJA MÕISAS

Möödunud laupäeval Anija mõisa ümbruses toimunud talgutele registreeris 13 talgupunti, kokku 168 inimesega. Lisaks Kuusalu vabatahtlikud pritsumehed ja töökas kõõgitoimkond. Kõige suuremale talgupundile pandi välja auhind ehk pidu Anija mõisas. Selle võitis endale Kehra kogudus. Loositi välja veel kaks suvepikniku paketti, mille võitsid MTÜ Soodlast Kõrveni ja Kehra Kodu. Lisaks loositi välja Eve Tiidolepa viiditud seinavaip. Fotodel on Anija mõisa arendusjuht Kaiti Kartusov ning vabatahtlikud parki koristamas. (Kaiti Kartusov/Jaanus Laagrikuil)

Ilm Harjumaal
Reede

NÄDALA KOMMENTAAR

Ehitajad Soomes, arstid
Rootsis, õpetajad Saksas...

Ülo Russak

Ajakirjanik

Märtsi lõpus korraldas Harjumaal Koolijuhtide Ühendus õppereisi Saksamaale, Brandenburg Liidumaale, kus külastati ka Berliini kooli. Positiivse kõrval kogeti ka sakslaste suurimat muret – ainuüksi Berliinis on puudu 2000 õpetajat.

Kokku osales õppereisil 16 koolijuhti, teiste hulgas Tabasalu Ühisgümnaasiumi direktor Carolin Kadaja ja Harkujärve kooli direktor Külli Riistop Harku vallast ning Renna Reisi Alavere põhikoolist.

Kutsehariduse valinud õpilased hakkavad alates seitsmenda klassist ühel päeval nädalas töötama erinevates ettevõtetes.

“Neli päeva kestnud reis oli hariv ja huvitav, saime ülevaate nii Saksamaa kui Brandenburg Liidumaa haridussüsteemist,” meenutas direktor Kadaja Berliinis käiku. “Teatavasti otsustavad kõik Saksamaa 16 liiduvabariiki oma hariduskorralduse ise – kui pikad on vaheajad, millal algab suvevaheaeg. Et Berliin on Brandenburg Liidumaa osa, siis õnnestus meil tutvuda ka kahe erineva Berliini kooliga,” täpsustas direktor Riistop.

“Kui Eesti ja Saksamaa hariduskorraldust omavahel võrrelda, siis häbeneda meil ei tule. Mõningad aspektid on paremini

läbi mõeldud Saksamaal – näiteks kutsehariduse integreerimine akadeemilise gümnaasiumiharidusega –, mõned asjad paremini korraldatud meil,” kinnitasid kõik kolm koolijuhti.

Tööle juba varakult

“Mina puutusin esmakordselt kutsehariduse ja akadeemilise gümnaasiumihariduse integreerimisega kokku mõned aastat tagasi Prantsusmaal,” meenutas Alavere kooli juht Renna Reisi. “Juba siis mõtlesin – kas ei peaks see meiega käimasoleva haridusreformi üks eesmärk olema, mitte ainult koolide ühendamine. Saksamaal nähtu ainult kinnitas seda kogemust.”

Peale kuuendat klassi tehakse katsed, siis selgub, kas noor sobib paremini edasi õppima akadeemilises gümnaasiumis või kutseharidussuunitlusega klassis. Suletud kumbki valik ei ole. Kui teatud aja pärast selgub, et noorele kutsehariduse suunitlus mingil põhjusel ei sobi, võib ta peale vastavate katsete sooritamist asuda õppima klassikalises gümnaasiumis. Ja vastupidi

“Eriti huvitav on fakt, et kutsehariduse valinud õpilased hakkavad alates seitsmenda klassist ühel päeval nädalas töötama erinevates ettevõtetes. Igale noo-

võrk, neil on tugev materiaalne baas, mis saab aga siis, kui Euroopa Liit enam meie kutseharidust ei finantseeri? Juba praegu peaksid nii ettevõtjad kui haridusjuhid rohkem ka meil mõtlema kutsehariduse integreerimisele gümnaasiumiharidusega. Nii Saksamaal kui Prantsusmaal on ettevõtted sellisest koostööst väga huvitatud.

Eestis on kindlasti parem – vähemalt nende koolidega võrreldes, mida külastati – hariduse materiaalne baas: õpperuumide puhtus ja kord, varustatus interaktiivsete õppevahenditega, tasuta koolitoit. Loomulikult leidub Saksamaal ka palju erakooli, kus materiaalne baas on tunduvalt parem kui liidumaa üldhariduslikes koolides. Ainuke erinevus meiega – Berliini eliitkoolid paiknevad kõik äärelinnas, mitte linna südames nagu Tallinnas. Keskklassis asuvad kõige tavalisemad koolid oma rahvusvahelise kontingendiga.

Õpetajate puudus

Saksamaal lähevad lapsed kooli viieaastaselt, kooliaeg kestab 12 kuni 13 aastat – vastavalt valitud suunitlusele. Kutsehariduse omandajate õppeaeg kestab reeglina kauem.

“Kuna Saksamaal on kooliaasta pikkuseks 40 nädalat ehk 200 koolipäeva meie 35 nädala ehk 175 õppepäeva vastu, samuti ei ole õppeprogrammid nii pingelised, siis annab see pedagoogidele võimaluse õppekavadesse ka loomingulisemalt suhtuda,” täiendas Harkujärve koolijuht.

Imestas ta Saksamaal aga enim selle üle, kui populaarsed on liitklassid. Nii õpivad esimese kuni kolmanda klassi õpilased koos, ühe õpetaja juhendamisel. Klassis pole abiõpetajat, vanemad aitavad nooremaid. “Meil oleks õpetajad kindlasti sellise õpetamisviisi vastu,” oli Külli Riistop kindel.

“Liitklassid on Saksamaal suured, 24 kuni 26 õpilast, meil üle 16 õpilase liitklassis olla ei tohi,” märkis Renna Reisi. See teeb õpetaja töö erilisel pingeliseks. Aga palk on ka vastav – kolm kuni neli keskmise Eesti pedagoogi töötasu.

Ühes suunas liigume Saksamaaga nn “puhaste gümnaasiumide” loomisel, sealgi eraldatakse põhikooli gümnaasiumitest. “Samas on koolides väga hea pikapäeva rühma süsteem. Kui õpilasel kestavad õppetunnid kella 14-ni, siis on võimalus tal valida, millega koolis veel kaks tundi tegelda, kas veeta aega meisterdades, sportides või hoopis nukutoas,” rääkis Riistop sakslaste pikapäevavõrkudest. See on kõigile tasuta ja toimub pedagoogide järelevalve all. Järgmised kaks tundi, kella kuueni, on huvialadega tegelemine koolis juba tasu eest.

Palju immigrante

Berliini koolide suurimateks probleemideks on kahtlemata immigrantide rohkus ja õpetajate puudus. Berliinis on puudus 2000 õpetajat!

“Selles Berliini kesklinna koolis, mida mul külastada õnnestus, oli vähemalt 70 protsenti õpilastest sisserännanute järeltulijad, peamiselt kas türklastest või itaallased. Nende õpilaste, vahel riigikeele mõistes kirjaoskamatu integreerimine ühiskonda on väljakutseks kõigile – nii õpetajale, koolile, kui tervele Saksamaa haridussüsteemile,” olid mõlemad Harku valla koolijuhtid ühte meelt. Nagu selleski, et kui midagi Saksa haridussüsteemist eeskujuks seada, siis kutsehariduse integreerimist klassikalise gümnaasiumiharidusega. Aga seda ei saa teha ühes koolis – näiteks Tabasalu Ühisgümnaasiumis eraldi – Eesti ettevõtteid toetav integratsioon peaks toimuma kogu haridussüsteemis korraga.

“Mõeldes sellele, et Berliinis on puudus 2000 õpetajat, tekkis vägisi hirm – mis saab siis, kui ka Eesti õpetajad hakkavad massiliselt Saksamaale emigreeruma, õpivad juba ülikoolis süvendatult saksa keelt ja... Arvestades veel seda, et seal on palk mitu korda kõrgem,” arvas Alavere koolijuht Renna Reisi.

Võimatu see pole. Ehitajad Soomes, arstid Rootsis, õpetajad Saksamaal... Ajalehed vähemalt Eestis välja ei sure. Pensionärid loevad ikka paberist ajalehte.

Harjumaal koolijuhtid Berliinis, Eesti suursaadiku Kaja Taela (keskel valge kaelaetega) vastuvõtul. Suursaadikust paremal koolijuhtide ühenduse esimees, Nissi põhikooli direktor Annely Ajaots, akna all seisab Reisi Renne (Alavere põhikool), vasakult teine Külli Riistop (Harkujärve põhikool) ja kolmas Carolin Kadaja (TÜG).

Erakogu

Siin võiks olla Sinu reklaam

IGA ILMAGA!

myyk@harjuelu.ee

646 2214